

bokselskap.no, 2018

Alvilde Prydz: *Aino*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1900 (København, Nordisk Forlag),
førstetrykket har en del tegnsettingstrykkfeil, disse er stilltiende rettet.

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no).

ISBN: 978-82-8319-414-2 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-415-9 (epub),
978-82-8319-416-6 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Alvilde Prydz

Aino

Skuespil i 3 handlinger

bokselskap.no

2018

Dersom vi vanskjötter, hvorledes skulle vi da undfly?

Hebr. 2, 3.

Til

Dr. E. Fraenkel.

Personerne

Lisinka Lenner.

Aino, hendes plejedatter og slægtning.

Inge Lenner, *hendes brodersøn, forstkandidat.*

Fru Edvaridsen, *hendes husbestyrerinde.*

Helle, *husets gamle tjenestepige.*

Johannes Hebbel, *billedhugger.*

Fuldmægtig Andersen.

Handlingen foregaar i udkanten af en større by paa frøken Lenners ejendom Rolighed. Den gamle slægtsgaard er nu, ved at være frasolgt det meste af sin jord, kommet til at ligge tæt ombygget, mest af fabriker, brug og arbejderkvarterer. Det er sommer, den siste halvdel af juli maaned.

Siste akt er delt i 2 afdelinger.

FØRSTE HANDLING.

Husets dagligstue. Højloftet i gammel stil. I fonden 2 vinduer ud til gaden, der er bebygget med høje huse. Et vindu staar aabent. Fra det tæt udenfor staaende lindetræ er en blomstrende gren trukket en smule indenfor. Til højre dør ud til den ombyggede havetrappe. Paa den modsatte væg døre, dækkede af portierer. Den øvre fører ind til frøken Lenners værelser, den nedenfor ind til spisestuen. I stuen er der en underlig blanding af solid, gammeldags, noget afslidt luksus og ganske moderne ting. En hel del italienske sager, malerier og kunstgjenstande af værdi, mellem forskellige halv

bohèmeagtig afstikkende dekorationer: vifter, sjal, skjærme, flag. Plantegrupper – mange blomster og bøger. Over det hele en vis skjødesløs, urolig elegance.

Foran det ene vindu til gaden en forhøjning med sybord og i vinduskarmen et bur med papegøje. Mange broderede sager, puder, tepper, skamler spredt omkring.

FØRSTE MØDE.

Aino. *(Aino sidder ved sit arbejdsbord foran det aabne vindu. Hun sidder og fører ind i en regnskabsbog. Hun er bleg og uanselig med noget neddæmpet over sig. Bevægelserne er faa, fine, langsomme. Hun er paaafaldende tarvelig klædt, ordentlig men uden nethed, sit store haar bærer hun uklædeligt sammenpresset. Hun skyver bogen fra sig og begynder at sy. Sidder og mumler ved sig selv og virrer med hodet. Hun lægger arbejdet fra sig, tager et strikkesøj, men slipper det igjen, ryster paa hodet klagende, stemmen er træt, tilsløret).*

Det bliver saadan her – til evig tid!

(Hendes ansigt skifter udtryk, øjnene vaagner. Hun rejser sig pludselig heftig)

Lidt forandring skal her blive alligevel – skal da faa flyttet paa de stolene ialfald – og det bordet.

(skyver det henover, river i møblerne med feberagtig kraft, saa de tunge stolene ruller, farer hen til det andet vindu og griber buret med papegøjen.)

Du, Lotte, kan ligge i sofaen, jo, jeg synes du kan trænge en forandring!

Helle *(viser sig i døren, ser sig om med en forsigtig mine. Hun kan være omkring 65 aar, har smaa fordægtige, stille iagttagende øjne, og om de nedtrukne mundviger et fast, indbidt udtryk. Hun er klædt med en gammeldags, velstandsmæssig sirlighed).*

Det kom mig for som her var nogen – –

Aino *(vender sig mod hende).*

Det er mig! Jeg vil netop snakke med mig selv, ikke med nogen anden – det er netop hvad jeg vil –

[11] Helle *(betænksomt).*

Jøsses! Det ved jeg vel! De har det hver paa sin vis, husens folk! Men jeg mente

(med en bevægelse mod den øvre dør)

saa amper som frøken har været idag og spilt Marsillasen, jeg sætter fire gange, saa kunde det trængs lidt rolighed ovenpaa.

Aino (*sagtferdig*).

Jeg husked ikke paa det, Helle!

(Hendes ansigt faar igjen det sløve, ligegyldige udtryk.)

Helle (*beroligende*).

De maa vel have lov til at holde lidt styr De ogsaa! Det skal nu ingen faa sagt, her er for roligt heller da, her paa Rolighed! De har det hver paa sin vis, men Edwardsen er den værste, for naar hun begynder paa køkkenet, er det rent en lej Mund hun har.

(Papegøjen skriger i. Hun styrter hen, tager fuglen og ser bebrejdende paa Aino.)

Kan nu dette hjælpe noget?

(Hun sætter den paa sin plads i vinduet og ser ud.)

Miskunde os, jo men er det Hebbel, han tænker nu vel maden staar og venter alt, den! Ikke ved jeg, hvordan mandfolk er. Siden dø'en tog han Obelin, manden min, kjender jeg dem ikke længer, men Vorherre ^[12] være med dem, for enten spiser dem, eller saa drikker dem, det er vel saa bestemt, kan jeg tro!

(bøjer sig længer ud og ser.)

Saa min sanden drog han ikke forbi!

(Gaar hen og lytter ved døren ind til frøken Lenners værelser.)

Jøsses, der er nok ingen, som sover der længer!

(gaar).

ANDET MØDE.

(Man hører fra de indre værelser frøken Lenner, hører hende komme ind i værelset ved siden af og trække skuffer ud og ind. Hendes skarpe, utaalmodige stemme høres.)

Frøken Lenner.

Gud maa vide hvor den boken har taget vejen, ikke jeg – – Annemor er et merkeligt dyr, som aldrig kan lægge noget paa sin plads!

(skyver portieren tilside og kommer farende ind i et elegant men ikke meget ordentligt morgentoilette. Det er en Dame henved 55 aar, endnu smuk, med et nervøst, temmelig medtaget ydre, med lette, febrilske bevægelser. Hendes stemme er skarp med en tilvant sarkastisk betoning. Hun gjentager vanemæssig den samme sætning uden at vente paa svar, taler hurtigt, saa hun bliver aandeløs, ofte afbrudt af en lang aaben latter, som hun ligesom hviler ud i.)

Annemor jeg siger, du er et merkeligt dyr, for *hvor* er kvitteringsbøgerne?

Aino (*der atter er sunket tilbage i sin vante stilferdighed*).

Du tog dem selv idagmorges.

[13] Frøken Lenner (*ser sig om*).

Jeg holder paa det, at du er et merkeligt eksemplar, Annemor, som aldrig kan
– – som aldrig kan –

(*ser sig om.*)

I bele dag har jeg gaat og ledt efter nøglerne. – –

Aino (*som før*).

Du har dem ved beltet der!

Frøken Lenner (*heftig*).

Og saadant siger du ikke, saadant siger du formelig ikke, men staar der
ganske rolig. Annemor, jo du er en merkelig opfindelse!

(*smerteligt*)

Og naturligvis, ikke har du sendt pakken, – jeg ser den ligger derinde, hvor
blev der egentlig af mansjetterne mine, jeg spørger, hvor der egentlig blev af – –

Aino (*uforstyrrelig rolig*).

Du sagde den skulde sendes imorgen først den pakken – – og mansjetterne –

Frøken Lenner (*idet hun farer rundt stuen*).

Jeg paastaar du er et fænomen, Annemor, hvad **[14]** skal vi nu gjøre, det bliver
for sent imorgen, hvad skal vi gjøre?

(*synker overgivet ned paa pianostolen, stormer opover klaviaturet og gaar over i
Marseillaisen, spiller nogle takter, tager saa et brev op af lommen og kaster det hen til
Aino.*)

Hvad staar der i det, Annemor, hører du, jeg kan ikke se, hvad der staar,
brillerne mine er væk!

(*sukker*).

Alting bliver væk i dette hus, her er nogle skrækkelige fruentimmer synes jeg,
a-haha! Jo du og Edwardsen for eksempel! Aldrig er her ro, Hellige Laurentius,
den, som engang kunne faa det roligt og hyggeligt, husro elsker jeg!

(*kommer pludselig i bedre humør.*)

Jeg gjorde en tur engang i min tid, paa en lystjagt hele middelhavet indover! Vi laa ude i 6 maaneder; foruden mig var vi bare mandfolk ombord, – men for en opvartning! Dio, jeg havde det som en prinsesse! – a-haha! og Helle, det gamle, skikkelige spektakel, hun sendte mig de mest forskrækkede breve, om hvor slemt det maatte være saadan ikke at have et menneske om sig, a-haha! Det var udmerket! Aldeles udmerket! Men sig mig, hvorfor læser du ikke brevet, Annemor?

(rejser sig og tager plads i sin lænestol).

Aino *(læser langsomt, farveløst).*

«Tak for din indbydelse, overordentlige faster –

[15] Frøken Lenner *(lægger sig tilbage i stolen).*

A-haha! Men hvorfor læser du ikke videre, Annemor, du er da et fænomen!

Aino *(som før).*

Nu kommer jeg! «Du skriver altid til far om den skønne huslige ro, hvori du har trukket dig tilbage efter dine Wanderjahre. Nu efter eksamen har jeg ogsaa faat lyst til at prøve den. Jeg kommer til middag den 26de og gratulerer med fødselsdagen.

Din gamle, umulige Ingegut!

(leverer brevet tilbage.)

Det er det brevet du fik iforgaars – han kommer nu straks da!

Frøken Lenner *(rejser sig ilferdig. Hun er meget fornærmet).*

Utroligt, at du ikke har husket mig paa at læse det brevet! Jeg finder det utroligt! Hvordan skal jeg faa klædt mig paa, alting for sent her i dette hus!

(slænger sig ned foran pianoet, spiller igjen nogle takter af Marseillaisen, taler afvekslende indimellem).

A la bonheur! Og Edwardsen som stryger afsted ud i byen uden et ord – – taaler ikke længer det der – – siger hende op – – Jeg siger hende op, hvad mener du, Annemor, siger jeg hende ikke op?

[16] Aino *(som før).*

Jo, til mig! Aldrig til hende selv!

Frøken Lenner (*rejser sig ærgerlig*).

Hvad behager? Siger jeg hende ikke op?

(ser paa sit ur.)

Annemor, du forbauser mig ikke mere! Du ved, hvad klokken er, og at jeg skal ind og klæde mig om, men Gud bevare os, Vorherre steg før ned paa Jorden, før du – –

(hurtigt.)

Der kommer vist nogen!

(skynder sig ind.)

TREDIE MØDE.

(Det ringer ude fra den ombyggede havetrappe. Aino gaar ud og lukker op og kommer ind igjen fulgt af Billedhugger Johannes Hebbel. Hebbel er en lidt svær, smuk mand, med langt overskjæg, mørkt krøllet haar og en antydning af maane. Han kan være mellem de 40 og 50 aar. Over hele hans ydre er der et præg af doven livsnydelse, selv stemmen har taget farve af det. Han ser godmodig ud, smiler og smaaer næsten altid, gider ikke bruge sin stemme ordentlig, taler en smule slæbende og snøvlende, især naar han er i godt humør, supplerer ofte sine ord med gemytlig i lyd og udbrud som: Naa, saa, javist. Han synger længe paa N'n naar han siger naa!)

Hebbel (*nikker fortrolig og griber begge hendes hænder, som hun hurtig trækker til sig igjen*).

Naa! Se nu blidt til en gammel husven, hvad? Lidt for tidligt til middagen kanske –

^[17] (*med et blik paa hende*).

Det er med villie gjort – – jeg saa Edwardsen gaa til byen – – fødselsdagsbarnet ligger naturligvis inde og forskjønner sin hud – – Naa! Ser man det!

(Ser sig om efter en god stol, sætter sig bredt, saa det knager i den, puster ud, gnider sine hænder, sidder og ser sig om, siger af og til naa!)

Vi skal leve godt idag – – kjendte det op i bakken her – – Naa, ja det kan vel være! Jeg saa Helle kom op fra vinkjældereren med la veuve Cliquot, hun den tørre enken nemlig, den udmerkede aargangen. –

(med et bekymret blik hen mod spisestudøren.)

Bare hun nu kommer paa isen, hun trænger at komme paa isen – – Enker

bør være af den slags – – tørre og kolde! Satan saa hyggeligt her er – vi to alene, det var det, jeg vilde – – Naa!

(Sidder og ser ud i luften dybt betænksomt.)

Ser man det! Naa –

(vender sig mod Aino, der har gaat om og flyttet lidt paa blomsterne.)

End barometerstanden her idag! Jeg hørte Marseillaisen, da plejer den være lav.

(strækker hænderne ud mod Aino.)

Kom nu her og sid! En gammel husven skal man være god imod!

(læner hodet tilbage i velvære.)

Gratulerer med fødselsdagen, signoraens – – naar er det den lille signoritas?

[18] Aino *(har sat sig med sit arbejde i lidt afstand. Der er over hende en forpint skyhed, en underlig magtesløs forsagthed, hun svarer kort, tonløst, med en tilbagetrængt uwillie).*

Den findes ikke. Det ved De jo, at jeg ikke ved den.

Hebbel *(rejser sig, gaar hen til hende).*

Og saa gaar man her og sætter saadan ærværdig mine op? Naa! Er det af høflighed mod tante Lisinka, for hun ser jo nødig, at nogen er yngre end hun selv!

Aino *(kort, afværgende)*

Jeg er jo gammel!

Hebbel *(smaaler).*

Saa? Naa! Ja, gudbevares da!

(sidder og strækker benene fra sig.)

Det morer Dem nok, at de kirkebøgerne brændte engang, saa ingen er forpligtet til at vide noget om det –

Aino *(som før).*

Ja, det morer mig! At slippe aldeles fri for at blive regnet med, maatte være morsomt!

Hebbel *(smaaler paa sin godmodige maade, læner sig tilbage, sætter sig bedre tilrette).*

Naa! javist ja! Ser man det! Men hvordan er ^[19] det med humøret i dette fredens hjem idag? Og hvem har lært den vesle alle de smaa kunsterne, jo alle de smaa kunsterne hele vaaren udover her, det var det jeg kom og vilde have greje paa; Lad os nu sidde her! Naa? Og tale lidt alvorlig med hinanden? Er det humøret? Er det ikke ganske bra at være her i verden? Er man ikke fuldstændig lykkelig? Aa jo vist er man vel det!

(smaaler, gnider sig i hænderne.)

Aino *(stilferdig som før, men med kjendelig kulde).*

Alting er vist bra!

Hebbel *(nærmere hen mod hende. Hans stemme afdæmpet, med en varmere klang).*

Javist ja! Men det kan blive bedre! Naa! De har vel egentlig ikke tænkt paa at gaa her hos tante Lisinka bestandig heller?

Aino *(bøjer hodet).*

Jo, Mor sagde, jeg kunde aldrig gjengjælde, hvad vi skylder tante Lisinka. Hun sørged for os alle og var saa snil mod mor og gutterne, helt til de døde.

Hebbel *(rørt).*

Ja, det var ved de sygesengene, De sad Deres Barndom hen. Og saa i 10 aar her hos tante Lisinka, ^[20] det har heller ikke været til at blive ung af. Men nu skal det være slut med den alderdom, ikke sandt?

Aino *(stille, grebet af mindet).*

Jeg bliver jo vant til det – – det værste var, de laa saa længe, før de kunde dø, de to gutterne! – – Værst var det med mor! Hver kvæld maatte jeg knæle ved sengen og bede til Gud, at hun skulde faa dø om natten – men hun laa i mange aar! Saa blev jeg jo vant til det. Men jeg lovte mor, jeg skulde aldrig gaa fra tante Lisinka!

(flytter sig længer fra ham.)

Hebbel *(flytter efter hende. Hans væsen bliver stadig mere erotisk farvet og der er i hans optræden en sikker fortrolighed, som om han allerede har rettigheder. Det*

paavirker hende pinlig, uden at hun har mod til at vise ham fra sig).

Naa! Det vil sige, før tiden er kommet!

(betydningsfuldt.)

Men nu er den kommet!

(ser nedover hende.)

Jeg paastaar, De vilde være penere, om De ikke havde den kjolen paa Dem!

Naa! De siger kanske som den sindssyge damen derover: Siden jeg blev fornuftig gaar jeg altid i graat – De ved, hun som i mange aar har gaat i den gamle, graa regnkaaben!

Aino *(undvigende).*

Ja, det er siden jeg blev fornuftig – og det ^[21] kan godt hænde, det vilde være allerfornuftigst at gaa i en gammel, graa regnkaabe.

Hebbel *(ler. Tager hendes haand, ser bebrejdende paa hende, da hun trækker den til sig. Bøjer sig henimod hende).*

Dersom De vilde, skulde jeg lave en dejlig figur af Dem, en Hero, som venter paa Leander! Jo, det er sandelig sandt, jeg faar formelig lyst til at arbejde – – Det skulde være næsten som De sidder der, med det dybe, lidt tunge blik! naa! Men kjolen kunde vi ikke bruge. Hvis De nu var min lille kone, hvad? Skulde vi ikke tænke paa det?

(lægger sin haand om hendes skulder.)

Aino *(rejser sig, ser sig raadvild om, med det samme udtryk af forpint skyhed).*

Jeg vil ikke, De skal røre ved mig mer, jeg vil ikke have det! Jeg er ikke noget barn; jeg kan ikke have det mer paa den maaden.

Hebbel *(rejser sig ogsaa overrasket, men nærmer sig igjen, langsomt, fortroligt som før).*

Naa! javel ja! Det kan jeg godt forstaa – derfor foreslaar jeg jo ogsaa en anden maade. Forresten, naa, vi har da egentlig altid havt det godt sammen?

(smilende med dæmpet stemme.)

Kjære ven, jeg ved jo, at De holder af mig.

^[22] **Aino** *(griber om stolen med begge hænder).*

Det var det, som var det værste – for alligevel kunde jeg aldrig like Dem – aa det har bare været ondt altsammen! De har bare gjort mig ondt!

Hebbel (*ler godmodigt*).

Men det tror ikke en mand, som nu i over et aar har kunnet faa Dem baade rød og bleg bare ved at se paa Dem, og som har følt Dem skjælv, naar han er kommet Dem nær! Dette er bare nogle kunster! Naa! Jeg skal vel straffes, fordi jeg har været for sen af mig? – – Naa! Saa De bryder Dem ikke om mig? End julaften her sist, har De glemt det, da vi legte julelege nede hos de gamle Iversens og jeg var lidt nærgaaende, som det heder, og De kunde saa forbandet lidet tage fra Dem? – Men jeg blev da vist salig tilgivet, ikke sandt, tilstaa det bare!

(*griber om hende.*)

Hvis De ikke straks tilstaa, kysser jeg Dem igjen – og bliver tilgivet, ikke sandt? for De forstaa Dem jo slet ikke paa at lyve nemlig!

Aino (*har revet sig løs, bleg, oprørt, støtter sig igjen til stolen med begge hænder*).

Vil ikke heller! – Det er sandt, at jeg gik her og tænkte paa Dem. Jeg forstaa ikke, hvordan det kunde komme. For naar De var her, var det [23] alligevel ikke godt, det var, som blev her ikke god luft for mig her i disse stuerne. Og De kom hver dag, aaret ud, aaret ind: foruden de gamle nede fra bruget, var De jo næsten den eneste mand, som kom her. Saa tænkte jeg vel – – følte det, som der skulde nu vel komme til mig ogsaa noget af det, mennesker gaar og længes mod! – –

Men De var ikke god mod mig, ikke nænsom. Men jeg kunde ikke værgе mig for Dem; jeg kom til at foragte mig selv, for jeg kunde ikke lade være, jeg gik og lytted og vented, og naar De kom, da ønsked jeg mig død! Saa var det her, siste gang, julaften – jeg tilgav Dem netop ikke, for det var da – endelig, jeg kunde redde mig ud af det – Og nu er det over – –

(*aander langt ud –*)

alt det! Og det er saa godt!

Hebbel (*spøgefuld, sikker som før*).

Ja, ikke sandt? For nu kan De trygt paa min kjærlighed tro. Naa, det er nu ikke saa grejt at komme af med *alt det*, som De siger. Kjærligheden, den er ikke

saa nem den. Men nu gifter vi os, ikke sandt? Det vil passe meget bedre for Dem som for mig.

Aino (*maaler ham koldt med øjnene*).

Det er jo det, jeg siger, at det passer ikke.

[24] **Hebbel** (*smilende som før, ægget af hendes modstand*).

Jovist gør det vel det! Vi gifter os om et par dage, hvad? For det tøv med Edwardsen maa De ikke bryde Dem om! Naa? Er De jaloux paa Deres tante kanske? Det maa De heller ikke være, der er det nydeligste forhold mellem Deres tante Lisinka og mig nu! Hun er ædel og vil bare glæde sig over, at vi faar det saa godt. – – Naa, men gudbevares –

Aino (*bliver staaende og ser paa ham stivt, forfærdet*).

Edwardsen? De? Tante Lisinka?

(*holder hænderne op for øjnene*.)

Jeg vil ikke høre mere! Jeg vil ikke, De skal tale til mig om det, aldrig mer!

Hebbel (*nærmer sig igjen. I det samme gaar døren op og fru Edwardsen kommer ind, fulgt af en fremmed herre, der bærer nogle af hendes pakker for hende*.)

FJERDE MØDE.

Fru Edwardsen (*er en yppig blomstrende blondine i et noget forpyntet spasertoilette. I hendes væsen er der en fejende flothed og selvbevidsthed sammen med en synlig bestræbelse for at gjøre sig gjældende. Hendes straalende mine formørkes ved Hebbels og Ainos tilsyneladende fortrolighed. Hun vender sig venligt mod den fremmede*).

Tusind tak hr. fuldmægtig; nu skal De virkelig indenfor døren og hvile lidt!

(*med et rasende blik hen mod Aino og Hebbel*)

[25] Undskyld, vi kommer vist til ulejlighed!

(*høflig, med paataget venlighed*.)

Det er hr. fuldmægtig Andersen! Tænk, han bor lige over her, og saa ser han mig nede under bakken med alt dette – – tænk saa grulig snilt at komme og bære for mig, det er saamen ikke til hver dag at træffe den slags dannelse. Men jeg glemmer at representere!

(med en haandbevægelse)

Billedhugger Johannes Hebbel, den store kunstner, som tog prisen nede i Paris for – – ja, hvor mange aar er det siden, De arbejdede hr. Hebbel?

Hebbel *(bukker, smiler, trækker paa skulderen).*

Naa! Ja, hvor kan jeg vide det saadan i øjeblikket!

(med et uvilligt blik mod den fremmede, der har nærmet sig Aino.)

Jeg spørger bare, hvad skal det til at trække ham ind her?

Fru Edvardsen *(hoverende, med et udfordrende blik).*

Lidt forandring, Hr. Hebbel, gør godt. Og det skal jeg sørge for, her skal blive.

(lægger mærke til, at Aino og hr. Andersen er blevet staaende tause ligeoverfor hinanden.)

Det er frøken Aino, kjære, I maa da vist have set hinanden nogengang, hr. Andersen har jo bod her i hele vinter. Han er flyttet ud her forat styrke

[26] nerverne, aa Gud ja! Det er sikkert Dem, som har vinduerne lige over imod os!

Aino *(hilser, men siger ingenting).*

Fru Edvardsen *(gaar ud med sit tøj, kommer ind igjen).*

Kjære, nu maa De endelig sidde lidt. Og De maa endelig se ind til os imellem, vi er jo naboer. Her er saadant et roligt hus, det vil slet ikke anstrenge Dem. Maa jeg ikke byde et glas vin eller selters? – –

(gaar hen og ringer.)

Fuldmægtig Andersen *(er en statelig, intelligent udseende mand omkring 35 aar. Han har et nobelt hode, ansigtet er blegt, udtryksfuldt, haar og skjæg yppigt, lysebrunt, øjnene er lyseblaa, tunge, indrammede af sort. Der er over ham noget indestængt lidelsesfuldt, en indre uro, ligesom en venten paa noget, der er blevet ham til vane. Blikket er søgende, flakker om med et pludseligt liv, lidt efter er det igjen som før, stille melankolsk, grublende. Han er lidt lud over ryggen, en vane, der harmonerer med hans langsomme, underlig tunge sæt. Hans stemme er dyb, melodios med uventede overgange. Hans maade at tale paa afbrudt, springende. Han staar og synes ikke at høre, at fru Edvardsen taler til ham. Han ser paa sit ur).*

Tak. Det er nok snart kontortiden!

(sætter sig alligevel ned i den stol, fru Edvardsen ruller hen til ham. Han følger med øjnene Aino, men taler ikke til hende.)

Fru Edvardsen (*nærmer sig Hebbel med en forsonlig mine og et frejdigt koketteri*).

Har man været inde i spisestuen og set, hvad der er kommet fra Italien, Deres kjære Edensland? ^[27] Ja, gid, jeg sværmer ogsaa for naturskønhederne, de er jo simpelthen enestaaende – men var der nu egentlig saa godt? Ja, det var jo der, De lærte frøken Lenner at kjende, det var vel sagtens godt! Kom skal De bare se! De vil blive svimlende overrasket!

(trækker ham med sig gennem den aabne dør ind i sideværelset; man hører hendes højroastede tale og latter sammen med billedhuggerens smaa dovne udbrud.)

FEMTE MØDE.

Aino (*der er bleven staaende ved kaminen, ser af og til lidt sky hen mod fuldmægtig Andersen, mens hun flytter om paa blomsterne i vasen*).

Fuldmægtig Andersen (*idet han pludselig ser op*).

Det er længe siden jeg har set Dem!

Aino (*stille*).

Ja, det er vist det!

Fuldmægtig Andersen.

Hvordan har De det om dagen?

Aino (*gaar efter sit strikkesøj, sætter sig i nærheden af ham. Saa ser hun op paa ham*).

Jo tak, jeg har det bra!

^[28] **Fuldmægtig Andersen** (*grublende*).

Er det morsomt? – at leve?

Aino (*usikkert*).

Siden det saa skal være – – men det kunde være ligesaa bra, noget andet forresten!

Fuldmægtig Andersen (*nikker*).

Det synes jeg med! Det er hyggeligt at tænke paa, at man skal fra det engang.

Aino (*livlig*).

Ja, ikke sandt! For da maa det jo blive anderledes, tænker jeg mig!

Fuldmægtig Andersen (*lystig*).

Ja, naar man dør? Det kan De være næsten vis paa! Hør! Ser De altid saa lyst paa livet? Der er bestemt noget ved Dem. De er heller ikke som De andre her!

Aino

Tante Lisinka siger jeg er saa almindelig. Hun siger jeg maa endelig ikke tro noget om mig selv, siger hun.

[29] Fuldmægtig Andersen.

Hvad er det, De ikke maa tro om Dem selv?

Aino (*med et gjemt smil*).

Det ved jeg ikke!

Fuldmægtig Andersen (*oplivet*).

Har De det godt – jeg mener har De havt det godt bestandig?

Aino (*sagte, usikkert*).

Jeg ved ikke – om det er godt saadan som jeg har havt det. Det er kanske det!

Fuldmægtig Andersen. (*gjentager grublende*).

De er ikke som de andre her!

Aino (*langsomt*).

Jeg er vel ikke det; for naar jeg siger noget, er der næsten aldrig nogen, som ved, hvad jeg mener, derfor siger jeg heller ikke noget videre!

(*efter en stilhed.*)

Nordpaa er jeg født. Helle siger, der er finneblod i mig. Der er brygget sejd over min vugge, siger hun – Men De?

(*dæmpet.*)

[30] Det er Dem, som ikke er som nogen anden! Hvor er De fra?

Fuldmægtig Andersen (*pludselig mørk*).

Det maa Vorherre vide, og han ved det sandsynligvis. Jeg heder ikke Frants Andersen, som jeg skriver mig for; jeg heder Francesco, men Francesco Andersen, det er der jo ingen mening i – – –

(*ser pludselig op paa hende.*)

Hvorfor skriker De saa om natten? Jo, jeg kan høre det ind til mig, nu som De lader Deres vindu staa aabent.

Aino (*forfærdet*).

Hører De det ogsaa? Jeg vilde saa nødig nogen skulde høre det!

(*sagte.*)

Jeg maa sige som det er! Hele mit liv har jeg været nødt til at være saa stille, for mor var syg – – men om natten, naar jeg sov, blev alting anderledes – – den var ligesom saa brusende og rig, natten, fuld af lys og sang og mange mennesker eller den blev til noget stort levende, som vilde tvinge mig – og da kjæmped jeg mod den. – – Saa vækked mor mig altid. Du skriker saa stygt, barnet mit, sagde hun, det er blodet, du maa se og vænne dig af med det, sagde hun. –

Men saadan er det for mig endda. Jeg gaar her saa stille om dagen, og om natten har jeg det tidt [31] tungt isøvne. Det er finneblodet, siger Helle, jeg burde lade mig aarelade to gange om aaret for det, siger hun –

(*slipper arbejdet, dvælende.*)

Men nogle gange er det godt – – vidunderligt saa jeg kan ikke sige det. Jeg synes at jeg synger og jubler – men da kommer næsten altid Edwardsen ind og vækker mig –

Fuldmægtig Andersen (*barskt*).

Det skulde hun lade være! Hvem er det, som har ret til at vække den, som sover –.

Aino (*pludselig livlig*).

Ja, ikke sandt!

(*dvælende som før.*)

For saa tungt som det kan være at vaagne ind til dagen, naar den er saa stille og liden og graa!

(tager sig i det.)

Ja, den er vel som den skal være, den ogsaa!

Fuldmægtig Andersen.

De bruger den godt. Er det morsomt at være flittig?

Aino *(ser tomt ud i luften).*

Aa, jeg ved ikke videre forskjel paa hvad som er morsomt og hvad som ikke er det, jeg synes alting næsten er likt!

(tilføjer.)

[32] Jeg hjælper jo tante Lisinka. Hun har saa meget bestandig; herhjemme og ved bruget. Hun har fattighjem og skoler. Ved smaaskolen er det bedst. Jeg liker barn!

Fuldmægtig Andersen.

Jeg liker bedre dyr!

Aino *(ser forundret paa ham, men siger intet).*

Fuldmægtig Andersen *(vedbliver).*

Jo, for af dem bliver der da ikke mennesker! De kommer aldrig til at kunne gjøre saa meget ondt!

(livlig.)

Har De ikke opdaget det, at dyrene er bedre end vi mennesker, som hverken kan leve eller dø. De lever, mens de lever, dyrene, og naar de skal dø, har de ikke den kjedelige maner at lægge sig syg indfor øjnene paa alverden. Nej, nu vil jeg gaa, Deres tante kunde komme, undskyld, men jeg kan ikke fordrage Deres tante!

(Han bliver alligevel siddende. Hans blik søger urolig omkring, hefter sig ved et billede over pianoet. Han gjør en bevægelse, tager sig til hodet.)

Aino *(bekymret)*

Har De ondt i hodet?

[33] Fuldmægtig Andersen (*mørk*).

Det har jeg altid.

(spørger med en underlig betoning.)

Det billede? Hvad er det for et billede?

(studser, ser paa ham og smiler).

Det er jo tante Lisinka – fra sin ungdom. Synes De det er saa mærkeligt?

Fuldmægtig Andersen (*tager sig igjen til hodet, ler og siger i sin sædvanlige tone*).

Nej, naturligvis, bare noget, jeg kom til at tænke paa, mine tanker kom paa afveje, mener jeg – – det er bare blomsterne, det er bare saa store blomster i den kjolen!

Aino (*livlig*).

Ja, de brugte vel saadant mønster dengang. Tante Lisinka siger, den silkekjolen er saa godt malet, den er det bedste af det hele, siger hun.

Fuldmægtig Andersen (*springer op, staar fremdeles og stirrer*).

Og armbaandet – – som en slange!

Aino (*ligegyldig*).

Det er jo saadan almindelig façon –

[34] Fuldmægtig Andersen (*ligegyldig*).

Ja, De har ret, det er saadan almindelig façon. Det var bare noget, – jeg kom saa tilfældig til at tænke paa det!

(Driver rastløs om i stuen nogle gange. Hun følger ham forundret med øjnene. Han stanser.)

Jeg maa gaa. Jeg skal paa kontoret!

(ser vist paa hende.)

De gaar da ikke hen og forlover Dem med den forædte billedhugger?

Aino (*hastig*).

Det maa De ikke tro! Alt saadant – det passer aldeles ikke for mig!

Fuldmægtig Andersen (*smilende*).

Ikke for mig heller! Det er sgu ikke andet end den rene sindssygdом heller.
Den kan man nok faa alligevel!

(nærmere.)

De er vist ganske fornuftig anlagt – hvis det er sikkert altsaa, at De ikke er
gaat fra forstanden?

Aino *(med nedslagne øjne, bønligt).*

Det er sikkert!

[35] Fuldmægtig Andersen *(oplevelset).*

Der er nemlig andre mennesker De ogsaa kan tale med. Der er kommet nogle
italienere, som spiller oppe i parken nu. De skulde gaa en tur om aftenen.

Aino.

Det kan jeg jo godt. Disse dejlige sommerdage – –

Fuldmægtig Andersen *(kort).*

Jeg liker forresten bedre høsten.

(nærmere ind mod hende.)

Naar natten tætner til og der er stilt helt op til stjernerne – – eller naar det
vilde vejr kommer i luften og blomsterne falder – da tager jeg gjerne ferie, og
vandrer ud. Farvel!

(rækker haanden ud mod hende, beholder hendes haand et øjeblik.)

De gaar Dem kanske en tur da om aftenen, en gang imellem? Saa kunde vi vel
træffes?

Aino.

Det kan vi jo godt!

Fuldmægtig Andersen *(tager sin hat, hilser og gaar hurtig).*

Aino *(følger efter og lukker døren efter ham. Kommer ind igjen, gaar [36] omkring
og ser opmærksomt rundt, dvælende, som pludselig slaat af erindringer, mumler
smertelig):*

Edwardsen? Tante Lisinka? Saa har der været noget! Der har været alligevel

noget i denne luften her, som ikke har været godt,

(Som om hun vil ryste af sig noget tungt. Gaar hen igjen til sit arbejde. Ser op, støtter hodet mod sin haand.)

Hvorfor vil han spasere med mig? Mon det ikke bliver kjedeligt for ham?

(Helle stikker hodet ind, ser rundt.)

Aino *(hurtig hen mod hende).*

Edwardsen er ikke her – Men nu hører jeg, min tante kommer, jeg kan jo hjælpe Dem!

(gaar.)

SJETTE MØDE.

Frøken Lenner *(kommer ind i et ypperligt humør. Et omhyggeligt smagfuldt toilette med ungdommelig opsat haar gjør, at hun er kommet til at se yngre ud).*

Du gode Gud, hvor mennesker er dumme! Det er den opdagelse jeg har gjort den tid, jeg har levet! Jo, alle kjøn, alle tre kjøn, ikke sandt, Annemor?

(ser sig forundret om. Ironisk lystig som det er hendes vane, naar hun er i humør.)

Naa, her er ingen, det var da udmerket, jo, det er udmerket, at ingen er her synes jeg!

(hører samtale, gaar hen mod spisestudøren, bøjer tilside portieren, forbauset.)

Min udmerkede Edwardsen! Hvad er det, De har ^[37] for Dem? Jeg kommer ind i min salon paa min egen højhellige fødselsdag og finder ikke et liv! Og jeg tænker, mon hvad det er for delikatesser Edwardsen forbereder, og saa staar De ved Gud herinde med Hebbel og dyrker min palme, det er udmerket, A-hahaha!

(Fru Edwardsen og Hebbel kommer ind.)

Jeg maa sige, det er udmerket! Goddag Hebbel, goddag kjære ven!

(rækker ham haanden, som han kysser.) (klagende.)

Aa, nu bliver man saa gammel, man bliver saa gammel, gjør man ikke?

(Vendt mod fru Edwardsen.)

Svar mig, kjære Edwardsen, De maa da have traadt Deres børnesko, er det en eller to mænd, som venter Dem hisset? Hun hører nemlig til de troskyldige, Edwardsen, som har sat sin lid til mændene; men de har da ogsaa forladt hende A-hahaha!

Fru Edvardsen (*ler tvungent med et irriteret blik paa frk. Lenner og gaar ud*).

Frøken Lenner (*vedbliver i samme lystige humør. Hun sætter sig og anviser med viften Hebbel en plads ved sin side*).

Vi bestaar ikke af andet her end enker og faderløse. For min udmerkede Helle, mit udvendige faktotum hun er saamen ogsaa enke, kanske ogsaa efter to mænd –

[38] Hebbel (*smiler og gnider sig i hænderne*).

Naa ja, det kunde jo passe, især siden du ogsaa igrunden –

Frøken Lenner (*ler og slaar ham med viften*).

Snak, min tro Johannes, ikke andet end jeg merker, har du mig endnu. Jeg kan tydelig merke jeg har dig!

Hebbel (*slæbende, lidt usikker*).

Naa! Javel ja! Naturligvis er du ædel, Lisinka – du disponerer penge med stor overlegenhed – et nydeligt træk af dig det. Men det er ikke som før, du har dog forladt mig Lisinka!

(*sætter sig bredt til rette i stolen.*)

Frøken Lenner (*fremdeles i det lystige lune*).

Er du nu atter der, du tro Johannes! Var vi ikke ferdige med dette for en evig tid siden du. Samme dag vi kom hjem her fra Italien, blev vi jo enige om den ting, ikke sandt? Og ikke mere idag end dengang kunde jeg holde ud at have dig gaaende her i huset som ægtemand! Du, med din italienske dovenskab, det vilde blive til at faa slagtilfælde af – og saa kunde du begynde forfra! A-haha, nej, det kan vi ikke indrømme!

[39] Hebbel (*beskedent indsmigrende*).

Naa. Ser du, Lisinka! Hvilket menneske kan vel lægge en alen til sin vækst, endog han bekymrer sig meget derfor? Se til lillierne, de arbejde ikke, spinde ikke og nyder dog almindelig agtelse!

(*kræmter.*)

Og jeg har virkelig tænkt paa at begynde forfra, Lisinka. Jeg har tænkt at gifte

mig. Jeg tror, det vilde være heldigt for mit arbejde!

Frøken Lenner (*læner sig tilbage, ler lysteligt*).

Du er udmerket, Johannes! Gifte dig! Men ikke med mig altsaa! Dette begynder at interessere. Og dit arbejde? Dio, skal du begynde at arbejde ogsaa, familieforsørger, hvad? Du er vittig, Johannes, jo, du begynder at more mig.
(*ler.*)

Hebbel (*stødt*).

Naa! Jeg vil sige dig, Lisinka. Du bør bedømme mig ud fra en bredere basis. Jeg er aldeles ikke saa doven. At jeg ikke gik og sled mig ud de aarene vi bode sammen dernede, det var da rimeligt. Vi nød livet, og ikke andet end jeg husker, blev der ikke tid til mere. Forresten en kunstner, du, naar han gaar dernede mellem alt det store, faair han saagud ikke lyst til at fuske i det heller!

[40] **Frøken Lenner** (*ler fremdeles*).

Det vil sige saameget som at din ubestridelige dovenskab – for du bestrider den jo ikke – den er udtryk for en slags højere kunstsans! Hvem er nu den lykkelige, du vil glæde ved dine klassiske egenskaber?
(*en kort stilhed.*)

Hebbel (*kræmter, tilsist tøvende, forsigtig*).

Ja, det var det, jeg vilde sige dig Lisinka – – spørge om du havde noget imod det? Naa ja, det er Aino, ser du: vi er kommet til at holde af hinanden, jo for hun gjør det, hun holder af mig, naar bare ikke du stiller dig imod det?
(*kræmtende igjen.*)

Er det ikke svært saa gode affairer med det teglværket nu? Murstenen, den er jo dyr nu? Aktierne skal jo være løbet saa op? Og der forberedes store tomtosalg til havneanlægget ... har jeg hørt? Noget som betaler sig det vel?

Frøken Lenner (*betragter ham forundret*).

Min kjære Johannes, man bør ikke spørge for meget! Det er nødvendigt at stanse engang, siger Aristoteles, det skal være ham, som har opdaget det! – – Men det er aldeles rigtigt, som du siger, der *er* gode udsigter, og det kan trænges;

det har ligget ^[41] nede i mange aar, altsammen her. Men hvad mener du egentlig? Vil du laane nu igjen? Den husholdningen hos dig er dyr, du! Det koster at have saadan kunstsans! Du siger, aktierne er løbet op, havde jeg faat dig til at styre med dem, er jeg ræd du havde faat det hele til at løbe bort, min ven, for bestandig, A-hahaha!

Hebbel (*haardnakket*).

Naa! Det teglværk, naa! Blev hun ikke medejer, Aino, ved den lille arven hun fik engang? Det var jo ikke stort dengang, men *nu!* – Merkelig hvor tiderne kan forandres, jeg har talt med folk, som forstaar det! – Naa, naar du nu bare ikke vilde stille dig imod det, jeg vilde jo tale med dig om det først – – og jeg vil naturligvis ikke gjøre de fordringer, som en anden mand kunde ville; jeg ved, hvad jeg skylder dig, Lisinka. Jeg vil lade alt gaa i sin vante gang, du ved, jeg er ikke forretningsmand – – naar vi bare fik anledning til at rejse nedover, du, til Italien for en tid –

Frøken Lenner (*som før*).

og dyrke de højere interesser, det er udmerket a-haha, hør, ved du hvad, Johannes, jeg synes, du er en liden smule, jo jeg synes det, en *liden* smule sjofel! Hvad vilde du gjort, havde du været gift med mig?

^[42] **Hebbel** (*grætten*).

Naa! Da havde jeg vel maattet lade det være!

Frøken Lenner

Jeg foreslaar du gjør det nu ogsaa! For jeg undres om Aino tænker paa sligt; det er vist en ren indbildning af dig! Johannes, jeg er noksaa glad over, jeg ikke kom til at faa dig gaaende her i stuerne bestandig, du – for det kunde let have hændt!

Hebbel (*irriteret*).

At du har hadet ægtstanden er antagelig en fejl hos dig, Lisinka. Du har manglet moralske besreber.

Frøken Lenner (*ironisk lystig*).

Men du? Hvor de klæder dig, fromme Johannessjel! Ja, jeg tilstaar! Jeg er i den grad blottet for moralske begreber, at jeg anser ægteskabet, for den uheldigste institution, jeg kjender! For du evige Gud, hvor lidet der er igjen af folk, naar de har været gift nogle aar, – – jeg mener, hvordan de kan komme til at se ud, har du ikke lagt merke til det?

Hebbel (*gretten*).

Jeg synes, du kunde holde dig til sagen, Lisinka!

[43] **Frøken Lenner** (*som før*).

Det gjør jeg! Jeg forsvarer mig! Jeg gik dernede i Florents og saa paa Jer andre! Og jeg havde nu foresat mig at leve for min fornøjelse jeg ogsaa, hvorfor skulde jeg ikke det? Men da kunde jeg jo ikke lade Brantos plage Livet af mig, vel? Havde det varet et halvt aar til, havde han gjort det længe forinden, fatter du det regnestykke, det er sammensat reguladetri a-hahaha! –

Det kunde nu ikke gaa – – jeg vilde more mig og saa var der en ung lovende kunstner, som vilde kaste sig i Arno for min skyld – det kunde jeg jo ikke have nogen glæde af, vel? – – –

Den gang var der mere liv i dig! Dio, hvor jeg var væk i dig dengang! Og du fik ogsaa alt som du vilde have det; det var for din skyld, jeg sendte barnet fra mig, min lille gut! Jeg har forresten angret paa det, jeg har nu angret paa det! Men lad mig bare ikke skylde paa dig, Johannes, det var mig selv, som gjorde det –

(*klagende*)

for hvad skulde jeg med et lidet barn, kan nogen sige, hvad vi skulde med et lidet barn, vi skulde jo more os! Ahaha! Nej, jeg vil aldeles ikke optræde som helgen, hvorfor skulde jeg det?

Hebbel (*anerkjendende*).

Du har altid været ædel, Lisinka –

[44] **Frøken Lenner**

Men ikke dydig! – og ikke fattig! for det havde været slemt! Men lad mig bare

ikke skyldte paa dig, for jeg vilde more mig, jeg vilde ikke lade mig plage af nogen! Og jeg er vis paa, han var kommet til at blive som sin far, han havde allerede det vilde sind! Og jeg havde nu bestemt mig til, at jeg vilde ikke lade mig plage. Ikke af dig heller! Det nytter ikke at nægte for det, Johannes, du har skuffet mig mere end nogengang Brantos! Ser du, jeg gik bestandig og ventede du skulde indfri de store løfter, vi gik allesammen og ventede paa den unge kunstner, der havde begyndt saa glimrende – – Imens gik du hen og lagde dig til denne sublime kunstsans, der gjorde det umuligt for dig at komme videre!

(klagende).

Det var kanske slemt for dig, vi havde saa mange penge at fare med, saa jeg kan kanske have det ogsaa at angre paa – ak ja! Til sagen, siger du! Ikke andet end jeg ved, syntes du selv, det var hyggeligt saadan som vi havde arrangeret os. Livets goder deler vi jo fremdeles! – – –

Naa – det er sandt, du vil gifte dig, Johannes! Hvad skal I leve af, børn? Naa, det er sandt, du skal begynde at arbejde! A la bonheur, hvis du bare vil, skal jeg tilgive dig alt muligt og laane dig, hvad du bare vil have, min Ven!

Hebbel *(meget grættent).*

Det behøves jo slet ikke! Jeg synes, du er saa [45] utækkelig, Lisinka! Naturligvis har vi tænkt at leve af teglværket!

Frøken Lenner.

Hvem har tænkt at leve af det?

Hebbel.

Aino og jeg!

Frøken Lenner *(ler).*

Det er udmerket! Det samme paa en anden maade, som det heder. For det har du levet af nu, min ven, i temmelig lang tid. – – Men har du ikke taget fejl af Aino, for du har det jo ikke paa det rene endnu, vilde først tale med mig, det var pent af dig, Johannes! Men ser du, Aino ejer ikke sans for erotik og saadant, og hun har ingen interesser, ingen højere kunstsans, det er da sikkert, for hun er

flittig nemlig – og trofast. Jeg tror aldrig hun tager væk herfra. Har hun nogen kundskab om – din fortid?

Hebbel (*fremdeles grættten og en smule krænket*).

Jeg vilde da ikke saare hende med saadant! Herregud, det er det, jeg har villet bede dig om hele tiden, at du ikke skulde sige noget. Du ved selv, hvor hun er rent udenfor alle ting! Om jeg vilde sige noget til hende, forstaar hun det saagod ikke alligevel. hun er ikke spor af fordærvet!

[46] Frøken Lenner.

Hvilken hensynsfuldhed! Hvilken selverkjendelse! Johannes, du er moden for aegteskabet, men bed ikke mig at lodse dig ind der. Saa er vi ferdig med det! (*rejser sig*).

Hebbel (*rejser sig ogsaa, ser paa sit ur. Med pludselig kjærlig betoning*).

Lisinka, min fordums Donna Letsindica, er det nødvendigt at vente længer med middagen nu, du! Burde vi ikke snart drikke din skaal, kjære! Klokken er fem, du ved det er et historisk øjeblik, et helligt tal for os!

Frøken Lenner (*rolig smilende*).

Ikke nu længer vel? Men du længes efter din gode mad, din udmerkede vin, det kan jeg forstaa. Men du faar undskyldte; jeg venter til middag idag min brodersøn, Inge Lenner. Han er kommen fra Zürich med en udmerket eksamen. Han har allerede faat en god post i Tyskland, men nu bliver han hos mig en tid først og hviler ud.

Hebbel (*igjen grættten*).

Kommer han her? Nu syntes jeg vi havde det saa hyggeligt.

[47] Frøken Lenner (*lidt skarpt*).

Synes du! Og jeg synes her er blevet saa daarlig luft herinde; aa sæt op nogle vinduer, puh!

(*med et Blik henimod de aabne Vinduer*).

Naa, saa de er jo aabne!

(det ringer.)

Velkommen skal den være, der kommer! –

(Hun gaar ud). (Der høres munter støj ude fra entréen)

Hebbel *(gaar omkring smaaskræmtende).*

Hun vilde ikke rigtig ind paa det teglverk – men ingen tvil om, at det er saa, vist er det saa!

(gaar ud paa havetrappen).

SYVENDE MØDE.

Frøken Lenner *(kommer ind igjen, fulgt af sin brodersøn, en ung, blond lysklædt mand med et aabent straalende ansigt. Rækker ham begge hænder).*

Du skulde vidst det, hvor du er velkommen Inge, du skulde vidst det, hvor du er velkommen!

Inge *(munter, urolig, farer omkring, ser ud af vinduerne).*

Det ved jeg nok, faster. Jeg har altid været velkommen her hos dig! Og nu skal det blive rent ^[48] lifligt i al huslig ro en stund her paa det gamle Rolighed! Ved du, jeg kan godt huske, det var landet rundt omkring her og huset for sig selv inde i den store haven –

Frøken Lenner.

Aaja, gutten min, den tid var her unægtelig roligere!

Inge.

Det var, mens du fløj ud saa langt over den store verden, faster. Du har havt nogle farlige vinger, bevares vel!

Frøken Lenner *(vemodig).*

Ikke nu længer, gutten min, ikke nu længer, nu hører de ikke mer!

(Hebbel kommer ind igjen fra havetrappen).

Se her, maa jeg ikke præsentere dig for husets gamle, tro ven, billedhugger Johannes Hebbel!

(Inge hilser ærbødig.)

Frøken Lenner *(ringer. Fru Edwardsen kommer ind).*

Saa – nu er vi her! Det er min brodersøn, forstkandidat Lenner, det er Fru Edwardsen!

(Aino kommer.)

[49] Og der er Aino. Aino, kjender du ikke Inge igjen?

(Fru Edwardsen gaar hen til Hebbel. Hebbel, der har paataget sig en nonchalant mine, synes at blive oplivet. De bliver staaende henne ved havedøren.)

Inge *(hen mod Aino).*

En stund siden vi to saaes du! Dengang var du liden, og jeg endda mindre. Nu er du stor altsaa! Du, du ser saa stille ud? Er du blevet slig du? Du kan da vel huske, dengang vi var smaa! Da var vi saa fine venner, du bar mig paa armen!

(ler.)

Frøken Lenner *(griber ham om armen og svinger ham rundt, leende).*

Ja, du faar være velkommen da, gamle gut! Af Aino faar du ikke mange ordene, hun er saa stille, hun er blevet saa stille, synes du ikke? Men du faar være velkommen da, gutten min, du ved ikke for en god luft du har med dig! Der kommer ligesom et friskt, farende vejr med dig! Naa ja, Vorherre skal vide, det kunde trænges. A-hahaha!

Inge *(tager og ryster voldsomt hendes hænder).*

Ja, du faar have tak for sist, da faster. For hver eneste gang du husked paa mig dernede! Far siger, du er saa ubegribelig, siger han, du finder udvej for alle mennesker, siger han.

[50] **Frøken Lenner** *(ler og afværger med haanden).*

Snak! Bare snak! – – Jeg maa ind efter mit lommetørklæde, saa skal vi øjeblikkelig spise!

(gaar ind til venstre.)

Inge *(leende hen mod Aino).*

Hvorfor staar du og ser ud som din egen mor? Om forladelse som en gammel

enke, mente jeg! Jeg havde ikke tænkt mig, du var slig!

(i en blød undskyldende tone).

Det er sandt, du har siddet herhjemme, du, og havt det ødt! Men ikke nu længer, nu har du det vel bra? Aino, du har næsten ikke sagt et ord til mig. Hvad synes du om mig? Kan du danse baglængs polka, det øver jeg mig paa om dagen, kom skal vi prøve! Eller svar mig først for eksempel!

Aino *(ser paa ham, undrende og smiler stille).*

Det er som tante Lisinka siger. Der kommer frisk luft med dig, siger hun! Og saadan er det, – – det bruser af dig!

Fru Edvardsen *(der hele tiden har været optaget af Hebbel, gaar frem til et bord i forgrunden for at hente et billede, hun vil vise ham. Hun ser oprømt ud, smiler og siger for sig selv):*

Mandfolk er umaadelig greje synes jeg! Dem kan man da faa aldeles did, man vil have dem!

[51] Inge *(i vilter lystighed hen imod frøken Lenner, der kommer ind igjen, lidt rødere i kinderne end sædvanligt).*

Faster! Kan du danse baglængs polka? Det øver jeg mig paa om dagen, kom skal vi prøve! Og siden cykler vi; jeg har to cykler med, du kan laane den ene!

Frøken Lenner *(skriker, ler og vrider sig fra ham).*

Er gutten gal? Hvad er det, som fejler dig du, jeg spørger hvad er det som fejler dig? A-hahaha! Det er blodet! Det er den unge vin!

(sætter sig opgivet ned i en lænestol, læner sig tilbage, ser hen mod fru Edvardsen og Hebbel, lytter og siger smilende):

Hvad er det, som er skrækkeligt, Edvardsen? Det er en ren indbildning, at noget er skrækkeligt, mine Venner! Selv det at dø skal ikke være saa slemt, som folk tror: naar blodet ikke aarker mere at udskille kulsyren, det skal føles saa overmaade behageligt, siger en tysk professor – – saa overraskende behageligt at ligge saadan hen i sin seng og dø! Det skal ikke en gang gjøre ondt at bli ædt op af et vildt dyr, og det skal være en ren nydelse at falde ned fra en højde og knuses! – Maa jeg saa spørge, hvad der er skrækkeligt, Edvardsen? Er det geléen, som ikke er stiv nok, a-hahaha!

(begge døre til spisestuen aabnes.)

Frøken Lenner (*rejser sig*).

Din taalmodighed skal lønnes, Hebbel! Og ^[52]Inge skal have den ære idag at føre værtinden tilbords!

(*Frøken Lenner gaar ind med sin brodersøn. Hebbel gjør en bevægelse for at nærme sig Aino, men med en resolut mine tager fru Edwardsen hans arm, smiler og siger truende*):

De skal nøjes med mig!

Aino (*gaar langsomt efter*).

(*Teppet ned.*)

ANDEN HANDLING.

^[53]Det er fjorten dage senere. Den samme stue. En eftermiddag. Fra de ydre rum høres dørmelden og travle stemmer, deriblandt frøken Lenners i skarpe toner, afbrudt af hendes sædvanlige latter.

FØRSTE MØDE.

Frøken Lenner (*kommer lidt efter ind, elegant paaklædt, ferdig til at gaa ud, fulgt af fru Edwardsen, ligeledes i overtøj og meget pyntet. Frøken Lenner i sin sædvanlige sarkastiske tone*).

Mon det ikke lader sig gjøre at komme afsted idag til den udstilling? Hvor bliver Hebbel af? Hør, Edwardsen, hvor bliver der af Hebbel?

(*ser ud af vinduet.*)

Der kommer de ind i køkkenet, folkene, vil De gaa ud og sige dem besked! Jeg har forresten et brev at skrive ogsaa. Annemor, hvor er du henne, jeg spørger bare hvor du er henne!

(*Aino kommer ind i en ny, vinrød dragt, med friske blomster ved beltet og vakkert opsat haar*).

[54] Nej, se hvilke resultater! Har du også brugt to timer til at pynte dig ligesom Edwardsen? Du, her er noget, du maa greje for mig, før du gaar, tror du, du kan faa orden i dette her, efter nummer, før du gaar?

(gaar hen til et bord, hvor der er et rod af papirer.)

Aino *(ivrig).*

Det kan jeg godt, for jeg gaar ikke.

Frøken Lenner *(ser forundret op og ned ad hende.)*

Saa? ... Er det Hebbels skyld at Cendrillon har kastet sin graa kappe, hvad? Og saa gaar du ikke? Luner, smaa forviklinger, hvad? Du gode Gud, naar man godt og vel er ferdig selv, faar man ikke ro alligevel, saa er det de andre, som skal til! For Edwardsen er ogsaa saa urolig af sig. Og du! Du har bestemt anlæg, Annemor, alligevel! Hvem skulde tænkt det! Det ser ud som du tager dig af Inge ogsaa, *en* af gangen synes jeg nok a-haha! – –

Men hvad er det for en kavaller, Edwardsen trækker ind her? Du gode Gud, skal hun have sig en mand til, kan det da være nødvendigt at trække ham ind her, mest naar jeg er ude rigtignok, hun er taktfuld, Edwardsen! I havde jo helt selskab her forleden aften, da Inge og jeg var i byen, en udsøgt liden kreds: du og Edwardsen og Hebbel og hvad er det han heder det menneske?

[55] **Aino** *(undvigende, koldt).*

Det er kanske Fuldmægtig Andersen, du mener! han bor lige over her!

Frøken Lenner

Det interesserer mig ikke du! Andersen? Naa, hvorfor skulde han ikke hede Andersen, det heder jo alvelden, saa det maa han da have lov til. Da staar saa besynderlig der, Annemor: Er du med paa det, du ogsaa kanske, er det nummer 3? Hvorfor svarer du aldrig, Annemor, jeg tror jeg kunde beskyldte dig for at have dræbt et menneske, uden at du havde noget at indvende. Det er det merkelige ved dig! Men hvorfor minder du mig saa ikke paa brevet, som *maa* afsted!

(skynder sig ind tilvenstre.)

Aino *(gaar hen til vinduet og ser ud).*

(Det ringer. Aino lytter med et spændt udtryk, der gaar over til uvilje, da Hebbel kommer ind).

ANDET MØDE.

Hebbel *(gemytlig, smaaleende som sædvanlig).*

Naa! Ser vi det! Skjøn jomfru staar og spejder og ser af vinduet ud! Er det skatten, der ventes, den sorte ridder? Naa? *(mønstrer hende.)* Vi kommer ^[56] os! End den gamle hyggelige, fornuftige, graa kjolen? Kasserét som den gamle tro husven, hvad?

(kommer nærmere, fortrolig. Ser bebrejdende paa hende.)

Aino *(vender sig fra ham og tager i en pludselig heftighed en sykurv fra bordet ved siden af og slynger den mod ham, saa nøsterne triller henover gulvet).*

Hebbel *(bøjer sig og tager nogle af dem op).*

Naa! at vi har vore extaser, det ved man jo fra før, men hvorfor lade det gaa ud over mig, som gaar her saa fuldstændig forladt og resigneret og maa finde mig i Edwardsens medlidenhed? Naa, hun er jo ikke saa gal, hun laver dejlig mad, Edwardsen: men hun er ikke slug nok, for han derover har brugt hende som dørnøgle her til huset! Gudbevares, hvor den kjolen klæder Dem! Jeg har nu foresat mig at se tiden an i taalmodighed, for De gaar nu vel ikke og tænker for længe og ømt paa den mugne manden derover? Eller synes De om den slags?

Aino *(afvisende koldt).*

Jeg skal melde tante Lisinka, at De er kommet!

(gaar.)

Hebbel *(griber efter hende og holder hende tilbage. Hun river sig løs. I det samme kommer).*

^[57] **Frøken Lenner** *(stanser og ler).*

Du ser saa forstyrret ud, Annemor! Synes du det kan være noget værd? Tag det heller med ro!

Aino *(ser et øjeblik paa dem begge uden at kunne sige noget. Gaar derpaa ud).*

Hebbel (*lidt forlegen*).

Naa! er du ferdig, Lisinka?

Frøken Lenner (*ler fremdeles, gaar hen, ser ud af vinduet, ser paa vejret*).

Saa gik vi da! Aa, men Hebbel, der gaar postmanden, giv ham det brevet, du!
(*Hebbel skynder sig ud med det. Hun ser efter ham.*)

Sandelig tror jeg ikke ... de kommer bestemt til at gifte sig! ... Gud hjelpe de arme mennesker!

(*Fru Edvardsen kommer ind.*)

Der har vi Edvardsen, og Hebbel er der ude! Saa gik vi da!

(*nikker til Helle, der staar i spisestuedøren.*)

Hils Annemor, pas huset!

(*De gaar. Hun vender sig om i døren.*)

Og pas paa huset!

(*Gaar, kommer tilbage igjen.*)

Og naar forstkandidaten kommer, sig, jeg venter ham øjeblikkelig efter!

(*De gaar.*)

TREDIE MØDE.

[58] Fru Edvardsen (*kommer om et øjeblik farende ind igjen, søger rundt med øjnene*).

Kikkerten, Gud i den højeste himmel, kikkerten?

(*Hun søger vildt.*) (*Helle hjælper hende besindigt, finder og bringer hende den.*)

Tak. Helle, for nogle øjne De har!

(*ser ud*).

Du himlende, der staar de alt nede under bakken! Hvor Hebbel er en ypperlig mand! Saa probert han er klædt i stil! Det sværmer jeg for! Og saa er han dannet! Jeg skal sige Dem, det er slet ikke aldeles letvindt at blive dannet heller nej! Aa Gud ja! Det har jeg da bestandig tænkt, om man nogen gang kunde finde en mand, man kunde se op til, det maatte være nydeligt! Gud hvor god han ser ud i øjnene!

Helle (*reserveret*)

Han er vist rent bra! Til en mandsperson at være, kan han vel mest ikke være anderledes end som han er: Dem skal vel ikke være saa medlidelsesfulde! Saa længe han Obelin, manden min leved, var han rigtig lej. Gud bevare ham vel i sit Himmerig.

(*tar forklædet op, tørrer øjnene med en snip af det*)

Fru Edvardsen.

Aa Gud ja, Helle, men De har ingen fantasi; det har jeg altid. Og jeg skal sige Dem, Hr. Hebbel [59] er en af de allerførste, som har talent, og de er jo udødelige saadan de allerfleste kunstnere gennem deres produkter – Aa Gud ja, nej nu maa jeg gaa!

(*skynder sig ud.*)

Helle (*ser efter dem*).

Han er nu vel ikke andet end som en mandsperson da! Men hvad er det for arabesker med fru Edvardsen? Jeg maa ret spørge om det, slig mine hun sætter!

Aino (*der er kommet frem i døraabningen ind til spisestuen*).

Du er fæl til at snakke med Dig selv, Helle. Det er dig jeg har lært det af. Vi to bliver gamle!

Helle (*idet hun gaar ud*).

Jøsses! For skral lærdom!

FJERDE MØDE.

Aino (*gaar hen til vinduet. Staar og ser ud*).

Der staar Helle og snakker med pigen deroverfra! Om hun vidste saapas, Helle, som at give et lidet bud! Nej, hvorfor skulde hun det? (*grundende*.)
Forresten skal jeg til at være flittig, jeg!

(*gaar hurtig hen til bordet med papirerne. Ser op efter et øjeblik*.)

[60] Om jeg bare vidste!

(*sætter sig ned, begynder at ordne den*.)

Om jeg bare vidste!

(springer op.)

Hvor det var godt, at de gik allesammen!

(løfter armene op over sit hode)

Slig usigelig lettelse!

(Der kommer nogen ind. Hun vender sig om med et udbrud. Det er fuldmægtig Andersen. Han kommer langsomt drivende med begge hænder i lommerne paa sin jakke. Hans udtryk er mismodigt.)

Aino *(fatter sig, sagte).*

Er det Dem?

Fuldmægtig Andersen.

Det er muligt det!

Aino *(ser paa ham frygtsomt).*

Hvordan fandt De paa at komme her nu?

Fuldmægtig Andersen.

Jeg saa De blev alene. Og Helle ude i gaden, entrédøren aaben, det var saa letvindt. Faar jeg lov? Jeg er træt!

(finder sig en stol.)

Aino *(sætter sig forlegent ned ved sit arbejde igjen).*

[61] Fuldmægtig Andersen. *(Der kommer over ham noget sitrende nervøst. Hans øjne begynder at flakke om, som om de søgte noget allesteder.)*

De maa glemme, hvad jeg sagde igaar. Der er nogle dage, det er mig umuligt at faa sagt andet end ubehageligheder, jo det er de dage som jeg gaar med denne underlige fornemmelse, som om hele jorden skulde tynde mig paa hodet ..., gad vide om det er en slags blødhed paa hjernen?

(tager sig til hodet. Rejser sig, gaar hen til bordet, hvor Aino sidder, bøjer sig ned over hende.)

Hvad er det? Vil De sidde med det nu? Mens jeg er her? Det bliver ikke noget af!

(irriteret.)

De skulde lade den dame greje sine sager selv!
(*skyver det hele tilside*).

Aino (*rejser sig*).

Tante Lisinka har saa meget – hun kan umulig overkomme det, hun sætter igang!

Fuldmægtig Andersen (*barsk*).

Men det skal De!

Aino (*ler halvt af ham*).

Derfor er jeg jo her!

[62] Fuldmægtig Andersen (*irritabel som før*).

Ja, De gaar altid her hjemme! Er det nok det, De har at fare med her? Er det nok for Dem det?

Aino (*undrende, halvt ræd ham*).

Naar De er saa sint idag, hvorfor kommer De?

Fuldmægtig Andersen (*blødere*).

Fordi jeg synes De kunde tage Dem lidt af mig, naar jeg er saa sint!

Aino (*smiler mod ham*).

Hvad skal jeg gjøre?

Fuldmægtig Andersen.

De skal sætte Dem her!

(*Hun sætter sig, han flytter sin stol nærmere hen.*)

Aino (*ser op og smiler*).

Hvor jeg skulde ønske en ting!

Fuldmægtig Andersen (*langsomt, med et tankefuldt smil*).

Hvilket?

[63] Aino (*hastig*).

Aa, ingenting! Det er bare godt – alting næsten!

Fuldmægtig Andersen (*mygt, varmt*).

De drømmer! Jeg har en mistanke om, at De drømmer – længer er De ikke kommet endda. Hvad er det?

Aino (*der ser omkring i stuen og smiler*).

Det er bare en sommerfugl som er kommet ind her! Tænk at her er saa roligt og godt idag, at sommerfuglene kommer ind!

Fuldmægtig Andersen (*ser ud*).

Jeg tror det bliver uvejr!

Aino (*ler*).

Ser De ikke solpletterne danser i løvet ude – og luften oppe der, saa dyb og dejlig?

Fuldmægtig Andersen (*sidder og ser paa hende. Det lysner over hans ansigt. Han smiler, men siger ingenting*).

[64] Aino (*der har taget et arbejde, ser op, forundret over, at han er saa taus*).

Vil De nu sige mig, hvad jeg skal sige til Dem?

(Hun ler, de ler begge.)

Hvem er det af os, som er saa underholdende?

Fuldmægtig Andersen.

Det er Dem! De ser anderledes ud for hver dag, jeg har set Dem, nu de siste fjorten dage.

(Aino svarer ikke, og han vedbliver:)

De er blevet saa ung. De bliver yngre, naar De taler. Idag er De yngre end igaar, og De har faat andre øjne!

Aino.

Hvordan det?

Fuldmægtig Andersen.

Jo! Og vakre klæder klæder Dem! De skulde altid gaa i rødt! Hvad er det for en blomst?

(Han tager den blomst, hun har ved bæltet og sætter i sit knaphul.)

Aino.

Det er jo lindeblomst! Se, her skal De faa en bedre!

(gaar hen til det aabne vindu, bryder en kvast af den blomstrende gren.)

Naa ja, saa tager jeg denne!

(Hun sætter sig igjen hen. Ser ud).

Jeg mener, det regner alligevel!

[65] Fuldmægtig Andersen *(tilbage i stolen, mildt).*

Skal vi til med vejret igjen! Vi kan jo tie stille!

Aino *(ler).*

Ja, det er ogsaa hyggeligt. Og det er jeg vant til ... Det er underligt, men med Dem kan jeg snakke – anderledes end med de andre!

Fuldmægtig Andersen *(oprømt).*

Da var det jo synd at tie stille. Snak væk! Hvad er der ved mig, som løser Deres tunges baand?

Aino.

Det ved jeg ikke!

(En kort stilhed.)

Fuldmægtig Andersen *(som før).*

Men folk fortæller nu alligevel, at De er forlovet med billedhugger Hebbel. At De gider – det kan jeg ikke forstaa!

Aino *(rejser sig heftig og lægger sin haand paa hans arm).*

De skal ikke sige det. De ved, at det ikke er sandt! De ved det!

[66] Fuldmægtig Andersen *(ser paa hende langt).*

Hvor kan jeg vide det?

Aino (*studser, bliver bleg, saa sætter hun sig ned igjen, tager sit arbejde og siger sagte*):

De ved det alligevel!

Fuldmægtig Andersen.

Hør nu paa mig! Jeg er gammel og erfaren. Forlov Dem aldrig. Det er der ikke noget ved! Forelsk Dem ikke heller! Det skal De ikke gjøre. Det er værre endda!

Aino (*ser frygtsomt op paa ham og smiler stille*).

Fuldmægtig Andersen (*lystig*).

De ser paa mig, som om De troede, at jeg kunde være forelsket! Hvem skulde det være i? I fru Edwardsen eller i Dem for eksempel? Nej, det gider jeg sgu ikke! Og De og jeg, vi blev jo forresten enige om det, jeg mener jeg fik straks det indtryk af Dem, at De ikke var uimodtagelig for fornuft! Det er nemlig de fleste ... Gad vide, hvorfor man skal være her i verden. Har De tænkt over det?

¹⁶⁷¹**Aino** (*ser vist paa ham og siger langsomt*).

Nej! Men over noget andet! Hver gang vi har været sammen og havt det hyggeligt, saa kommer De næste gang og river ligesom ned det hele. ... Ved De, De har nogle underlige øjne! ... Der er et mørke langt inde i dem – nogle gange kommer det og lægger sig over alting!

(*føjer til, sagte og mildt*.)

Hvem er det som har gjort Dem alt det der? Der er ligesom noget i luften omkring Dem ... noget tungt! – –

(*en kort Stilhed*.)

Og De har to stemmer, en som gjør ondt, og en som det lyser af. Idag maa vi have den gode stemmen! Nu som her er saa godt og roligt, nu skal De være lidt glad!

Fuldmægtig Andersen (*stille, fortabt*).

Glad? Det har jeg ikke været, siden jeg var liden. Se da ikke saa forskrækket

ud! Jeg er sgu ikke videre bedrøvet heller. Naar man tænker efter, er der jo mange ting at være glad for ... at man ikke har tandpine for eksempel!

(trækker paa skuldrene.)

Igrunden kan man have mange saadanne nydelser!

Aino.

Ja, nu vil vi forestille os, vi er rigtig lykkelige. Saa bliver vi det ogsaa!

[68] Fuldmægtig Andersen *(hans ansigt faar et varmt bevæget udtryk. Men han ler som for at skjule det).*

Hvad skal det til? De er saa dumme, de lykkelige, de kan hverken høre eller se. Lykke er igunden et slags idiotisme! Hvorfor sidder De og stirrer saadan ud i luften? Fortæl heller noget!

Aino.

Fortæl heller De, det er bedre!

Fuldmægtig Andersen *(sløvt.)*

Aa; det synes jeg nu ikke! Der er sgu ikke noget ved det hele!

Aino *(smertelig, frygtsomt).*

Ved hvilket?

Fuldmægtig Andersen.

Ved det hele vel! Men man faar se at komme gennem det. Har De hørt om den engelske lord, som byggede sig et hus i ødemarken? Og han gik aldrig ud af det. Hver morgen kom en mand med en kurv mad og satte nedenfor muren. Først naar han var gaat, blev den hejset op. Slig leved han i 40 aar. Menneskene havde gjort ham noget. Han vilde ikke se dem mer. Jeg maa tidt tænke paa ham!

[69] Aino *(ser stille frem for sig).*

Det skulde De ikke!

Fuldmægtig Andersen *(fortabt, trist som før).*

Værst er det, at dagene er saa mange. Er det ikke?

(rejser sig, gaar hen og blader i nogle papirer.)

Jeg skal sige Dem, jeg vilde gjerne være lidt bedrøvet idag, fordi jeg plagede Dem igaar, men jeg kan ikke! Sligt er jo kjedeligt. Men har De ikke lagt merke til det, hvor ufordragelig jeg er af naturen? sliq som jeg gaar her med disse umulige nerver? Og hvad jeg ejer af mulighed, jeg mener den smule fornuft jeg har, den mister jeg nok engang. Det er den vejen, det kommer til at gaa, jeg kan tydelig merke det, undertiden!

(tager sig til hodet, ser paa hende og ler.)

Hvad gaar der af Dem? Der kan De se! De vilde have mig til at fortælle.

(ser paa hende, blødt.)

Det var kanske ikke den gode stemmen? Sig nu noget De, Deres stemme er bedre. Jeg bliver glemsom af den – Jeg glemmer!

(rask.)

Forresten naar man bare ikke tager det for alvorligt, kan man vist have det svært godt. Man vænner sig til alt, saa det har ingen nød!

[70] Aino *(ser en stund paa ham, siger med sænket stemme).*

Hvor jeg skulde ønske en ting! Jo, at jeg kunde forstaa Dem!

Fuldmægtig Andersen.

Huff nej! Ønsk ikke det! Hvorfor skal man egentlig forstaa hinanden? De sagde selv forleden, at her i huset forstod man aldrig hinanden. Og De syntes det var godt, saa havde De alt Deres i fred! Der kan De selv se! Man forstaar hinanden aldrig! Ingen forstaar hinanden!

(tager sig til hodet.)

Jeg har snakket for meget! Det gjør jeg altid, naar jeg merker – den draabe død, der er i mit blod ... jeg mener, naar jeg faar den underlige følelsen, da bliver jeg saa snaksom! ...

Jeg synes, De ser ud som De sidder og nyder Deres egen godhed! Den fordel har De da havt af bekjendtskabet med mig!

(gaar omkring. Ser ud).

Er det en ko, som gaar derborte?

(ler.)

Aa, De behøver ikke anstrenge Dem! Det er ikke nødvendigt for mig at faa

vide det!

Aino (*folder uvilkaarligt hænderne*).

Sig mig, hvad det er! Nu blev De saa tung i Deres øjne. Hvorfor siger De saadant?

[71] **Fuldmægtig Andersen.** (*sløvt*).

Nej, jeg ved ikke, hvorfor jeg sagde det! Nu vil jeg gaa! Men først kunde De jo fortælle mig noget lystigt! Hvad drømte De inat?

Aino (*aander dybt, tvinger sin bevægelse ned*).

Jeg skal sige Dem, hvad jeg sidder her og drømmer nu: den samme drøm, jeg havde en gang som barn! Jeg syntes, jeg lytted paa en guldfugl. Den sang om dejlige riger og land! Da kom nogen og bar mig hen et sted, ind i mørket og sagde: det er her, du skal være! Og da jeg saa mig omkring, var der ikke andet end et stort, dybt øde! ... Dagen efter var det mor blev syg – saa drømmen blev sand! Ofte siden har jeg drømt det samme. Og det er som at komme ind i det igjen!

(*man ser hende gyse*).

Fuldmægtig Andersen (*ler*).

Men hvorfor vil De egentlig ud af det? Jeg synes, der maatte være satan saa bra derinde, jeg har bestandig havt lyst til at komme hen saadan et sted, saa kunde en da faa være ifred!

Aino (*spøgefuldt, med lidt bitter betoning*).

Hvorfor kommer De saa ind her? For at spørge om vejen derhen, kanske?

[72] **Fuldmægtig Andersen** (*ler*).

Til den lejlighed, som staar øde efter Dem, ja! Og saa for at se, hvor grulig alvorligt damer tager paa alting! – Jeg mener, De rent har mistet humøret. Er De ræd, jeg skal tage Deres drømmeland fra Dem! Kjære, jeg finder mig vel en anden krok!

Aino (*med taarefyldte øjne*).

Det skulde De endelig gjøre! Det vil nok lykkes! Jeg undres, om De ikke kan den kunst at gjøre det rigtig ensomt omkring Dem selv!

Fuldmægtig Andersen. (*bukker smilende*).

De bringer mig i godt selskab! For blandt de ensomme, ved De, der skal de jo befinde sig, jordens nobilitas!

Men for det første, altsaa ... siden vi nu engang, jeg mener der kan jo ikke være noget ivejen for at passiare lidt sammen! Saa hvis De ikke endnu forstaar at vurdere Deres ensomheds majestæt, kan De jo f. eks. sætte bare dette flaget i vinduet der –

Aino (*afbryder irriteret*).

Hvorfor skulde jeg det?

[73] **Fuldmægtig Andersen** (*i en blød, bevæget tone*).

Saa ved jeg, De er alene! Det er ikke sikkert, jeg under Dem det nemlig. Jeg har mange gange tænkt at bede Dem om det – men saa har jeg glemt det!

Aino (*som før*).

Hvorfor glemte De det ikke fremdeles? Det skulde De gjort!

Fuldmægtig Andersen.

Hvorfor er der med engang blevet saadant tasmørke over Dem? Der staar formelig skygger fra Deres ansigt ned over den røde dragt!

(*heftig mod hende*.)

De skal være snil og se paa mig, som De gjorde, da jeg kom!

(*I undertrykt ophidselse*.)

Hvem ser De ud efter? Aa det er forstkandidaten, der kommer fra sin lange cycletur. Det var ham, De ventede paa! All right! Nu gaar jeg!

Aino

Det var ikke! Og De gaar ikke! Hvorfor skal De gaa?

(*det ringer*.)

Fuldmægtig Andersen. (*grættten*).

Jo! For der er noget ved ham, som naar man [74] vaagner om morgenen i sterkt solskin. Det kan jeg nu ikke fordrage, adieu!

(*gaar, vender sig om mod hende igjen.*)

Han hører til idioterne, de lykkelige, mener jeg, det vil sige, han forstaar aldrig at lade folk være ifred! Husk, hvad det var jeg bad Dem om!

FEMTE MØDE.

Inge (*kommer farende ind, lige imod ham, syngende*).

I like coffee, and I like tea

I like the girls, and they like me!

Aa goddag Deres fuldmægtighed, hør her!

(*griber ham ved frakkekraven og holder ham.*)

Jeg har faat en udmerket ide! fiks, fuld ferdig i dette sekund! De skal faa Dem en cykle, det vil sige det samme som det, der mangler Dem af livsglæde. De kan laane min ene, saa prøver vi straks! Hvad er det forresten De foretager Dem om dagen?

Fuldmægtig Andersen.

Jeg foretager mig sgu ikke andet, end det, jeg maa!

(*vil gaa.*)

Inge (*ler og holder ham igjen*).

Det er for lidet! Hvorfor vil De gaa? Bliv nu bare! Saa faar vi noget at drikke, ikke sandt Aino, [75] noget, som der er humør i! Men hvorfor gaar De? De gaar da vel ikke, fordi at jeg kommer?

Fuldmægtig Andersen (*grættten*).

Jeg gaar, fordi man maa gaa engang! Og jeg kan ikke indse, hvorfor jeg skulde lade det være for Deres Skyld. Godmorgen!

(*gaar.*)

SJETTE MØDE.

Inge (*ser efter ham og ler*).

Det var nok galt dette her, at jeg kom! Oprigtig talt, jeg synes ikke, det skulde være tilladt at se saa sort ud.

Aino (*der har staaet henne mellem plantegrupperne vender sig om mod ham med en paataget ligegyldighed*).

Hvordan er vejret?

Inge.

Aa, det drusler og regner, det bliver ruskevejr, men det kommer ikke os ved!
(*synger paa sin strofe*).

Aino (*gaar rastløs omkring, trækker i stolene, vender sig om mod Inge, heftig, som pludselig befriet*).

Inge, det var godt, at du kom!

(*Sætter sig ned ved sit arbejde; gjentager sagtferdig*).

[76] Det var godt, Inge, at du kom! Men syng ikke, er du snil!

Inge.

Jeg er henrykt over din paaskjønnelse! Men jeg er ogsaa en usædvanlig ung mand; jeg ved flere, som gaar og venter paa, der skal blive noget stort af mig!
(*hen mod hende*.)

Du ser ud, som du kunde være min lille tante idag, naar dine øjne er slig, saa dybe og tause.

(*ser paa hende*).

Jeg havde ellers tænkt at spørge dig om noget.

(*synger videre paa sin strofe*).

Aino (*undvigende, anstrengt*).

Inge, du! Der er bud til dig fra tante Lisinka, at du straks skulde komme efter og være med paa concerten –

Inge.

Min ven, ja, hvis du bliver med! Du har godt af det at høre lidt musik!

(vedbliver at synge.)

Aino *(hovedrystende).*

Jeg synes musik er saa forfærdelig! Jeg kommer altid til at græde. Det vil jeg ikke! Inge, du, aa syng ikke, er du snil!

[77] Inge *(stanser foran hende).*

Aino! Hvordan har du det, sagde du?

Aino *(ser paa ham, rolig).*

Godt! Bare at du ikke synger!

Inge *(sætter sig hos hende).*

Det glæder mig du har det saa godt, Annemor!

Aino *(klagende)*

Ikke sig det «Annemor»! Du ved, jeg kan ikke fordrage det!

Inge *(tager frem sin notisbog).*

Faster siger det to hundrede gange om dagen. Altsaa det var ikke godt!

(noterer).

Men ellers har I det rigtig mageløst her, faster og du og fru Edwardsen, i huslig ro her paa Rolighed, hver dag en lun eftermiddagsthe i den mest harmoniske familiestemning –

Aino *(stille).*

Inge, du ved vist ikke om alt det, som gaar istykker her til hver eneste dag! Jeg har en fornemmelse, **[78]** som om det knaser omkring mig: det er stemningerne, som du snakker om! Vi slaar gjensidig istykker for hinanden! Det er der ikke noget at gjøre ved!

Inge *(noterer).*

Jeg beder! Men er det ikke dig, som siger, du har det saa godt?

Aino.

Kjære! Der maa altid være lidt iveness; man har det ligegodt for det, siger tante Lisinka!

Inge (*rejses sig og gaar paa gulvet*).

Naturligvis! Og saa naar tante Lisinka kommer og spiller marseillaisen, har I det jo storartet, maa jeg sige.

(*sætter sig ved pianoet, begynder paa en vals*).

Aino (*hurtig*).

Aa lad være! Jeg skal sige dig, jeg taaler saa lidet, at nogen spiller!

Inge (*muntert, vender sig om mod hende og betragter hende hovedrystende*).

Aino (*slipper sit arbejde*).

Aa, hvor jeg skulde ønske –

[79] **Inge** (*varmt hen mod hende*).

Aino (*hastig*).

Ingenting var det! Inge, sidder du nogengang og fantaserer om det, som ikke er?

(*med et stille smil*).

Her en dag var det aldeles som jeg ikke vidste om mere end to mennesker i hele verden. Og den ene kom, og hver gang kom han med blomster og fred! Men naar den anden kom, havde han med til mig bare alt det, som svider og brænder og gjør ondt – – men Inge du, du maa gaa, tante Lisinka venter dig jo!

Inge.

Hun har Hebbel. Hvorfor vil du, jeg skal gaa?

Aino (*blidt*).

Jeg vil jo ikke! Jeg hviler mig i det, at du er her!

(*dæmpet sky*)

For jeg skal sige dig, jeg har det ikke saa fredeligt, netop!

Inge.

Hvad er det med dig, Aino? Ved du, da jeg kom her og saa dig første gang syntes jeg, der var noget saa gammelkoneagtigt ved dig, som du gik der med det stille, stængte ansigt, og den kjolen og det haaret! Gudskelov, tænkte jeg, her er du vel assureret – jeg trode, du var aldeles uskadelig, nemlig. Du er ikke det! Hvordan er dine øjne, det glemmer jeg altid! Jeg kan ikke se det nu heller, der er noget i dem, som gjemmer farven! Hvorfor er du saa meget sammen med den sture manden derover. synes du, det er noget godt, det?

Aino (*sagte, heftig*).

Nej!

Inge.

Aino, som du sidder der, ligner du det billede jeg har oppe hos mig. Det er dig, som er «das Mädchen aus der Fremde». Jeg kjender dig ikke!

Aino (*paataget munter.*)

Ikke jeg heller! Undertiden er jeg ræd mig selv! Tror du, det er finneblodet?
(*rejser sig og gaar omkring i uro.*)

Inge (*der er gaat hen til vinduet, vender sig om mod hende*).

Hvad siger du Aino?

Aino.

Ikke noget!

[81] Inge (*ler*).

Ved du, hvad jeg vil foreslaa: at vi sætter os her og har det lidt hyggeligt, som andre mennesker.

Aino (*gjør som han siger*).

De andre mennesker? Dem ved jeg ikke noget om!
(*støtter hode og hænder mod bordpladen.*)

Inge (*sætter sig nær hen*).

Jeg har opdaget, at du ikke skulde bo her! Du skulde hen et sted, hvor du kunde se vidt! Sol og alle stjerner, det kunde passe for dig!

Aino (*løfter hodet og ler pludselig*).

Her var saa ødt, for du kom! Men du har solen med dig! Og det er sandt, Inge, hvad du siger, at jeg ikke er gammel mer! Jeg er blevet saa ung, at jeg aldrig kan blive gammel igjen!

(*holder inde, gjemmer for ansigtet.*)

Inge (*siger ingenting. Han ser paa hende*).

Aino (*dæmpet heftig*).

For jeg er begyndt at gaa og vente saa: Om morgenen, naar jeg staar op, da tænker jeg: idag [82] maa her hænde noget, især for at det ikke hændte igaar, men imorgen hænder det ialfald, om det ikke hænder idag! Tror du, jeg kan blive lykkelig nogengang?

Inge.

Det bliver man altid, naar man bare ikke forlanger formeget. Du maa ikke være for begjærlig altsaa!

Aino (*tankefuld*).

For meget? Hvad er lykken for noget? Jeg har netop tænkt mig, at den maatte være alting: mørke og lys og alt det, som er godt! – Kanske det, som er ondt ogsaa ... Naar man først engang skal blive lykkelig, maa man da have det hele!
(*med en bevægelse mod ham.*)

Inge, ti stille, nej, ti ikke stille Inge, fortæl om livet! ... med alt, som er i det, det elsker jeg, det tunge ogsaa – det, som er at løfte i, for det kan jeg godt forstaa, at slig maa livet være! Og fortæl om den vakre jorden, saa vil jeg lukke øjnene, ... Inde i mørket ser jeg det straale, jeg hører det bruse over hav! Inge, hvorfor siger du ingenting? Du, som ved saameget!

Inge.

Jeg sidder bare og tænker paa noget.

(nær hen.)

Naar jeg ser dig, maa jeg tænke paa en hvid vin, jeg ved noget om!

[83] **Aino** *(smiler)*

Hvad ved du om den hvide vin?

Inge.

Dens hemmelighed! Jeg kan et eventyr om den: Nede i Bourgogne etsteds vokser en drue. Men det er ikke bare solen, som er skyld i, at den er saa purpurdyb; den suger af jordens hemmelige ild og drikker al dalens sødme. Saa kommer en dag Bachus derhen, du ved

Af guderne fra gamle dage
er han den blideste, der blev tilbage.

Men han har nu altid havt glæde af at holde folk for nar. Saa siger han til vingaardens herrer: Hør her. I godtfolk, den røde drue der er en røversjel, den stjæler baade fra jord og himmel! – Men denslags bør serveres paa en forsigtig maade! Nu skal jeg lære Jer at sende den ud forklædt som en hvid vin, og den vil gjøre underværker. Den skal komme som kjøling fra grønne blad til hver den der forsmægter – men imedens fylder den deres hjerter med sin ildskraft, og man tror sig bænket ved gudernes bord!

Bachus gik sin vej og lo. For vingaardsmændene fulgte hans raad!

Det er siden den tid, der findes en vin saa træsk, at intet kan overrumple et menneske som den. En vin, som er stille og sval, men brænder **[84]** blodet, som er myg og fuld af fred, idet den overvinder mennesket og gjør ham til nar. ...

Aino, du ligner den hvide vin i det, at du er saa aldeles træsk! Aino! Jeg kan aldrig faa sagt dig, hvad jeg vil –

Aino.

Du behøver ikke. Jeg ved det!

(ryster paa hodet)

Men ikke at jeg er som den hvide vin! Naar fik jeg sol og dalens sødme?

(tier lidt, udbryder saa pludselig.)

Inge, jeg er ræd for noget! Jeg vilde saa gjerne have det godt! Men det er som

noget siger til mig: det skal du ikke, du skal ind i noget andet. Og der staar skræk af det ... det kommer og griber mig, noget tungt, vidunderligt, som jeg ikke ved, hvad er ... Inge! Har du nogengang set dybt ind i dig selv og følt det mægtige som er derinde, har du kjendt slig lidelse der er i det? ... Aa, Inge, naar du er her, bliver alting bedre! Jeg ligner vist alligevel den hvide vin du, for jeg længes mod sol og fred, mod al dalens sødme!

(stemmen slaar om.)

Er det sandt, at det er kjedeligt at være lykkelig?

Inge *(skarpt)*.

Hvem siger sligt?

185] **Aino** *(efter en kort stilhed)*.

Aa, ingen! Jeg gik her i disse aarene ... jeg blev saa underlig af det; der kom op i mig et begjær efter alt, hvad der var til! Det var, som der aldrig kunde blive nok af det, min længsel stod mod! Tænke sig til, hele mit liv gik jeg fattig omkring, og nu vil jeg have alt det som er, ingenting er for stort! Og ikke er jeg fattig ner! for jeg vil noget! Tror du nogen kan blive lykkelig, som vil meget? Tror du, at den er til, lykken? Du ser saa underlig paa mig?

Inge.

Du skal ikke være saa begjærlig! Du kan faa meget, du kan ikke faa alt!

(bønlig)

Synes du, det er saa lidet det, som er dit? Du skal svare mig, du kan ligesaa godt sige, hvad du tænker paa, for det straalere af din taushed, den staar i alle farver! Aino, du ser ud, som du ikke hører paa mig engang!

Aino.

Jeg kan ikke for det, Inge, du ved ikke, hvor slemt det er!

(hurtig, ængstelig.)

Jeg siger jo, det er dig, som kommer med det, som er godt til mig; med blomster og fred – saa jeg næsten glemmer det, som gjør mig angst. Inge, sig mig alt, hvad du ved!

(sidder og ser hen for sig, drømmefortabt.)

[86] Inge.

Jeg ved bare, at nu er du igjen «das Mädchen aus der Fremde»! Undres paa, hvor det er du færdes! Jeg bor i sollandet, kom ud her til mig, skal jeg fortælle dig noget forunderligt!

Aino (*som før*).

Jeg ved noget, som er forunderligere end, hvad du fortæller om: Det er dagene, som de gaar, mest de, som kommer! Men Inge, du skulde jo sige mig alt, hvad du ved!

Inge.

Aino, du maa ikke være saa videbegjærlig! For øjeblikket ved ikke jeg mer end en eneste ting. Jeg har dig kjær! Er det saa lidet? Du siger, det er godt, naar vi er sammen! ... Naar jeg rejser, følg mig da, og lad os ikke skilles mer!

(Telefonen har ringt.)

Helle (*kommer ind*).

Der er spørgelag efter kandidaten!

Inge.

Sagde du, jeg var kommet da, Helle?

Helle.

Aajada, som ret og redelighed var!

[87] Inge.

Det var en stor uredelighed af dig det, Helle. Sig, jeg kommer straks, bare jeg faar spist lidt.

(Helle gaar.)

Aino (*har rejst sig og grebet fat om stolen med begge hænder. Hun er bleg og hendes stemme ryster*).

Nej, nu maa vi vist og sandt snakke lidt fornuft! Vi har jo siddet her og tøvet, kan du skjønne! Det er ikke værd, du siger noget saadant til mig mer! Jeg vilde

saa gjerne være hos dig bestandig; men det kan ikke blive! Du bor i sollandet, jeg kan ikke vejen did! Naar du rejser langt ud igjen, saa faar du hilse den dejlige jorden fra mig og sige, at jeg kunde nok ikke komme, som jeg tænkte engang. Hils alt det jeg ikke faar se, for det kan vist aldrig blive anderledes for mig, jeg skal vist være her! ... Jeg gaar og ved ikke, hvor jeg gaar – tør ikke tænke frem. Det er saa langt og mørkt! ... Inge, du ved, jeg holder af dig –

Inge (*utaalmodig*).

Mens du staar og siger det der, er dine tanker langt borte. Hvad tænker du paa?

Aino (*med tilsløret stemme*).

Aa, jeg tænkte – jeg har altid tænkt mig, at [88] jeg engang skulde faa det godt! ... Men det kan vist ikke blive!

Inge.

Du holder jo af mig ... siger du?

Aino (*halvt fraværende*).

Ja!

Inge.

Hvorfor vil du da bort fra mig?

Aino (*tonløst*).

Jo!

Inge (*pludselig bestemt*).

Aino! Nu vil jeg have besked.

Aino (*som opvaagnende*).

Det kan du ikke faa! Spørg vinden, hvor den skal hen, spørg, om den ved det! (*strengt*.)

Inge, hvordan kan du tænke paa mig? Du er for god – kan du ikke se det? For lys og glad!

(hviskende.)

Det er ikke vejen til glæden, den jeg har gaat?

Inge.

Hvorfor staar du og stirrer saa?

[189] Aino *(som berust).*

Jeg ser bare – ind i mørket!

Inge *(smertefuldt, utaalmodigt).*

Hvilket mørke?

Aino *(som før).*

Det, som er vidunderligt!

Inge *(hen mod hende).*

Hvad ser du?

Aino *(viger sky tilbage).*

At der gaar ingen vej mellem os!

Inge.

Du har nok ret. Aino! Du er som vind og vove! De ved heller ikke, hvor de vil hen!

Aino.

Du har ret, Inge – for vind og vove, de vil heller ikke, de maa!

[190] Helle *(det banker, Helle stikker hodet ind, kommer selv efter med sin sædvanlig forborgne mine).*

Det siger jeg, og det er rigtig sandt ogsaa, nu er det telefonodre igjen, og det er ikke værd, for frøken faar fornemmelser af det, som har saa meget før –

Inge.

Hils og sig, jeg er gaat! Aino, bliv med!

(Helle gaar).

Aino (*hurtig afværgende*).

Bed mig ikke! Farvel Inge, du maa skynde dig!

Inge (*bebrejdende*).

Du vil jeg skal gaa! Vel, til imorgen! Saa tales vi ved!

(*kysser hendes haand, ser langt paa hende og gaar.*)

SYVENDE MØDE.

Aino (*staar og ser efter ham, trykker hænderne op mod sine tindinger. Giver sig til at gaa langsomt, hensigtsløst omkring, flytter paa forskellige ting, stanser, lytter. Med et pludselig frembrydende smil*).

Begynder det nu?

(*Sætter sig ned ved sit arbejde, staar op og løber ud, kommer ind igjen, staar et øjeblik i indre kamp, springer saa hen til vinduerne og rydder plads i dem, aabner det eneste, der staar tillukket.*)

[91] For her findes jo ikke luft!

(*Tager de smaa silkeflag fra blomsterhjørnerne og stiller hen, tager alt, hvad hun kan finde og fylder vinduerne med det. Sætter sig, hvisker*):

Nej, jeg maa ikke gjøre det, jeg tør ikke!

(*siger strengt til sig selv.*)

Tag det væk altsammen igjen!

(*Men hun rører sig ikke, sidder sammensunken, ler sagte hen for sig*).

Nej, jeg vil ikke, men jeg skulde bare ønske, at han ikke saa det, at han sov, f. eksempel, saa han ikke kunde se det!

(*lytter, hvisker hen for sig.*)

Han er alt nede i gaden – nu ... nu!

(*gjemmer ansigtet i sine hænder.*)

Francesco Andersen (*kommer ind, som sædvanligt, langsomt drivende. Hans ansigt er lyst, han ler*).

Den unge mand har sat entredøren aaben efter sig, jeg maatte over og lukke den!

(*Han gaar sagte hen til Aino og siger dæmpet*):

Vidste De, at jeg kom?

Aino (*ser op. Der er en stille, bedøvet fryd over hende. Hun hvisker*):

Ja!

(Hun følger ham med øjnene, slagen ved forvandlingen over ham, der han gaar omkring, smilende, straalende).

Andersen *(stanser pludselig).*

Tag Deres arbejde! Jeg liker saa godt at se ^[92] Dem sidde der og sy ved vinduet. De behøver ikke at sige noget. De kan tie ganske stille!

(Han ler, de ler begge. Han sætter sig paa en lav stol ved siden af hende og følger nysgjerrig hver bevægelse af hendes fingre.)

Andersen *(efter en stilhed).*

De har det nok hyggeligt, naar De er alene?

Aino *(nikker smilende).*

Andersen.

Er De alene nu?

Aino *(nikker igjen).*

Andersen.

Nu synes jeg, De bør aflægge rapport om alt muligt, som er passeret her!

Aino.

Jeg skulde jo ikke sige noget!

Andersen.

Det er sandt! Men jeg vil have vin! Kan vi ikke faa vin? Meget vin!? – Og saa vil vi have i kaminen, det regner og bliver snart rent mørkt ude!

^[93] **Aino** *(rejser sig, smilende og ivrig).*

Jeg skal lægge mere paa! Vi har havt i før idag ogsaa, tante Lisinka frøs!
(vender sig om mod ham med et forborgent smil.)

Vil De have af den hvide vin?

Andersen *(energisk afværgende).*

Uff nej! En, som er vaagen, en, som det straalere af!

Aino.

Da skal De have en flaske af tantes Romanée. Den er et ædelt blod, siger tante Lisinka. Jeg synes den er som sol!

(gaar ud og kommer om et øjeblik ind igjen fulgt af Helle, der bringer vinen og stiller den hen paa et lidet bord, Aino har sat foran kaminen).

Andersen *(muntert).*

Vil De forføre os, Helle? Det havde jeg ikke tænkt om Dem!

Helle *(sætter vinen fra sig og nejer).*

Jøsses! En styrkedraabe i al mandighed er nu ikke det værste, nej ... efter kroppens beskaffenhed! Han Obelin –

[94] Andersen *(muntert afbrydende).*

Hvad siger De om vejret da, Helle? Det er da godt, det er blevet sommer!

Helle *(betænksomt iagttagende).*

Det har det nu været længe! ... Ja men er det pent om sommeren, men jeg synes nu, det er ligesaa højtideligt om vinteren da! Han Obelin –

(efter et blik fra Aino nejer hun og gaar ud).

Aino *(har skjænket vin. De drikker og smiler til hinanden og tager plads ved det lille bord foran kaminen. Uvilkaarlig flytter de begge lidt nærmere sammen.)*

Andersen *(efter en liden stilhed).*

Er De svært glad i – Deres tante Lisinka?

Aino.

Hvorfor spørger De om det, nu igjen! Jeg synes synd paa hende, fordi der aldrig er nogen, som finder det hyggeligt, naar hun kommer ind – fordi vi allesammen synes, det er bedst, naar hun gaar! Derfor kan jeg ikke gjøre nok for hende! Noget vederlag maa hun da have! Nu vil vi ikke mere om det!

(i en anden tone.)

De kan sige noget! Jo, jeg skulde have lyst til **[95]** at vide, hvad det er, De

tænker paa, naar De ikke siger nogenting!

Andersen (*nærmere, varmt ind mod hende*).

Skal jeg sige alt det, jeg tænker paa?

Aino (*ser paa ham, viger sky tilbage, hvisker, idet hun lægger sin haand over hans arm*).

Nej! Jo, sig det!

(*pludselig heftig*.)

Nej, De skal ikke, for naar De siger noget, er det næsten bestandig noget andet, end det, jeg tænkte, det var, for –

Andersen (*smiler og tager hendes hænder*).

For De har saadan egen maade at løfte øjenbrynene paa! De bliver saa store øjnene af det – iaften er de, lad mig se, hvor er der blevet af alt det stilferdige graablaa derinde?

Aino (*sagte leende*).

Hvor kan jeg vide det?

Andersen.

Ikke jeg heller!

(*Efter en stilhed, varmt, dæmpet*.)

Er det ikke dig, som prøver paa at forbedre mig ^[96] om dagen? Jeg synes, du skulde bruge tiden, før den ædle tante kommer, for da gaar jeg!

Aino (*siger usikkert*).

De sagde «du»!

Andersen (*ler*).

Gjorde jeg? Nej, det var dig!

Aino (*med et dvælende smil*).

Sig det engang igjen! ... Jeg vidste ikke, det var saa vakkert.

(*som med magt ind i en anden stemning*).

Hvorfor har De saa meget imod tante Lisinka? Igrunden er hun god, det er bare sine egne, hun plager lidt! ... Engang loved De at fortælle om Dem selv, nu skal De gjøre det! Men hvorfor bliver De saa alvorlig igjen? Med alt det der inde i øjnene?

(bønlig.)

Det maa De ikke!

Andersen.

Snak! Der er ingenting ivejen med øjnene! Men skal jeg gjøre, hvad De beder om, faar De vel behage at tie stille!

[97] **Aino** *(smiler mod ham).*

Naturligvis!

Andersen. *(i en anden tone).*

Naturligvis ja! Altsaa bedste frøken, et godt raad til at begynde med! Den mand, der lyder unavnet Francesco Andersen, bør De tage Dem ivare for! Som Deres velædle tante indskrænker han sig ikke til at plage sine egne. Af den grund, han ingen har, plager han hver den, der kommer ham nær. – Det var det, jeg igrunden kom her for ogsaa nu ... jo, jeg havde bestemt mig til, at jeg vilde sige til Dem: Bryd Dem ikke om mig, gaa fra mig itide, for jeg vil komme til at plage livet af Dem, ikke tale om andet! ... Gud bevare Dem vel, er De alligevel fra forstanden, siden De ikke kan forstaa det?

Aino *(ler).*

Nej, for det er jo ikke sandt! Jeg ved lidt om, hvor meget godt den mand gjør. Jeg skal sige Dem, han er en menneskeven!

Andersen *(ler).*

Er *han*? Naar de kommer og skal have ham med i folketællingen, ber han for sig og siger: tag mig heller med, naar I tæller op dyrene! Gad vide, **[98]** om det ikke er ham ogsaa, som har bestemt sig til, at om han nogensinde kommer til evigheds land, vil han bede Vorherre tage fra ham det, han endnu kan huske om jorden og menneskene, – for hvordan skulde han ellers kunne holde det ud

derinde?

Aino (*rask, bestemt*).

Nej, nu vil vi ikke have mer om det! Vi vil drikke sol! Skaal! Og De skal være hyggelig!

(de klinker og drikker.)

Andersen (*hans stemme bliver blød*).

Synes De ikke, dette var hyggeligt? Jeg skal sige Dem, den største barmhjertighed, som er os mennesker vist, det er den, at vi kan glemme! – – – Naa, er ikke det heller hyggeligt? Vi kan tale om noget andet da! Jeg mødte en gammel dame paa gaden igaar! Der er nogle gamle damer, som er mit sværmeri! Jeg vender om og følger efter dem, jeg maa se paa dem saa længe som muligt! Har De set en saadan gammel dame, naar hun kommer stille og mild, med det hvide haar som en krone om panden? Da tænker jeg hvergang: saadan kunde min mor have set ud, dersom jeg havde havt nogen!

Aino.

Men hvorfor skulde hun være saa gammel? Det ^[99] behøvede hun da ikke! Min mor var ikke saa gammel som tante Lisinka engang –

Andersen (*skarpt afbrydende*).

Maa jeg være fri for Deres tante Lisinka, naar jeg taler om min mor! Hvorfor kan ikke min mor faa lov til at være hvidhaaret og dejlig, som jeg siger? Kan De ikke unde mig det?

(grublende).

De skulde set det ansigt igaar, som det kunde fortælle – som var striden stridt og klenodiet grebet allerede her i verden! Der staar et hellighedsskin om saadant et menneske, man aner, det er muligt at leve livet og overvinde det, som ondt er!
...

Jeg har altid holdt af at forestille mig saadant et helt sundt menneske, hvis liv var sejer og ikke fald – det maa jo være blandt kvinderne, skal slige findes.

Aino.

Jeg tror netop, det maa være blandt mændene! Jeg tænker mig at de maa være sterkere –

Andersen (*uwillig*).

Er De ogsaa blandt dem, som bestandig kommer med det der og morer sig over, at vi tror dem? Eller synes De, vi gjør vore sager saa godt? Vi sætter kurs for slægten, som det heder! ... Ha-ha, [100] jeg maa rigtig le! ... Og hvorfor skulde vi egentlig være saa sterke, maa jeg spørge? Vor styrke er jo af anden rang! Har De aldrig tænkt over, hvad for en majestæt, der ligger i det at kunne være mor, og hvad for en uhyre forrang det giver at kunne elske mest? Lad os andre regjere længe nok som kejsere og paver i alle mulige formater, der er en anden magt, en stille, stor genialitet, som opholder jorden –

Aino (*sagte*).

Fortæl om Deres mor, som De loved!

Andersen (*uden at lade sig afbryde, grublende som før*).

Men det er det – der er for lidet af den alligevel! ... Lyset over vejen, det ser jeg ikke noget til, menneskene har ikke faat det tændt endda, der er koldt og mørkt mellem dem! ... Jeg tænkte, det var kvinderne, som skulde gjøre det!

Aino (*blødt*).

Men De glemmer jo at fortælle om Deres mor!

Andersen (*ler, optaget af sine forestillinger og bliver gradvis mere ophidset*).

Mor? Ja! Hvormange er det vel, som kan være mor? – Jeg kunde have lyst til at spørge dem i [101] hobetal disse damer: hvordan tør De højstærede, inklade Dem paa det der? Har De den guddommelige uddannelse, som skal til? Kjender De moderhertets hellige aarvaagenhed? Ved De, at den skal være som et mildt Gudsøje paa jorden, der elsker mennesket frem i en? Der er saamange, der tror, det hele bestaar i at faa et barn, som de siden sagte kan ødelægge! ... Naa ja, der skal idetheletaget andre folk til om vi skal komme videre nogengang, ... sterke, stolte, saa de kan det sværeste –

Aino (*ængstelig iagttagende*).

Det sværeste? Hvad er det?

Andersen.

Elske – inde fra dybet af sig selv! Saa der staar magt af det! Saa man ser, at Gud gaar her paa jorden ... saa stymperen lærer at blive menneske ved det!

(*holder hænderne op om sit hode, grublende*). (*ser op, drikker, ler.*)

Jo jo da! I faar se til hvad I kan gjøre, I, som skal til med det nye aarhundrede? Jeg siger tak for mig! Jeg vil ikke ind der. jeg gider sgu ikke! Det er heller ikke saadanne folk, de skal have at begynde med ... Men for *Dem* passer det!

De er blevet saa irriterende ung med ét, har De ikke lagt merke til det selv?

[102] Aino (*ser paa ham, stille, straalende*).

Hvad kan jeg for det?

Andersen.

Nej, naturligvis! Men til en begyndelse gik det udmerket med os to. Men *nu!* Gud bevare Dem for en livsappetit, De har lagt Dem til! Hvad er det, De vil altsammen? Burde man ikke udrydde den forestilling, at der er saa meget at finde her i verden?

(*ser paa hende, bevæget.*)

De ser det selv: baade igaar og iforgaars, vi kan ikke tale sammen mer, hyggeligt og roligt som før! De vil ind i det, jeg ud af det, der bliver ikke følgeskab af det!

(*lystig, som for at dræbe virkningen af, hvad han siger.*)

Det var lejt De skulde træffe paa mig! Men jeg har Gudskelov ikke kunnet gjøre Dem andet end bare heftet Dem lidt paa vejen. Skaal!

(*han drikker.*)

Aino (*bønligt*).

Ikke tal med den stemmen! Det bliver saa tungt og koldt af det!

Andersen. (*Hans øjne begynder at flakke om.*)

Det er ganske rigtigt det! Jeg *er* nemlig kold – af det, at jeg har frosset! Og tung og træet efter det, at jeg ingenting har faat gjort!

[103] Aino (*indtrængende*).

Jeg *vil* ikke, De skal sige noget saadant! Nu *skal* De fortælle lidt om Deres mor!

Andersen (*irritabel*).

Hvad har De med min mor at bestille? Om jeg havde haft nogen mor, hvad kom hun saa Dem ved? Er det noget at faa taarer i øjnene for? Hvorfor vil De staa og lytte ved hjertedøren hos mig?

(Hans ansigt skifter igjen udtryk, hans stemme bliver varm, bevæget, hans hænder flakker rastløst om.)

Da jeg gik hjem fra Dem igaaftes, stod der en mor nedenunderbakken. Hun talte til sit barn! Jeg hørte ikke ordene; men der var i tonefaldet noget som en uendelig rigdom, der blev givet hen og givet hen! Jeg kom til at tænke paa, hvad der staa*r* i bibelen om den levende vandkilde, at hvo, som drikker af den, han tørster ikke mer! ... Og jeg kom til at tænke igjen paa min barndoms savn ... min længsel efter at have haft en mor!

Aino (*varsomt*).

Ikke sid og sig saadant, for det *har* De jo!

Andersen (*ler og drikker*).

At jeg er født til verden? Synes De, det er **[104]** nok? De kan jo selv se, hvor brydsom man er – for andre kvinder, naar man ikke har haft nogen mor!

(hans stemme faar en klang af sørgmodighed.)

Jeg har *en* erindring om hende! Hun kom en aften. Jeg var kanske fem aar. Jeg ved ikke, hvor jeg var; jeg var ikke hos hende. Men naar hun kom, blev alting underbart. Den aften var hun dejlig, i lang silkedragt og skinnende smykker. Og jeg vilde ikke, hun skulde gaa igjen, jeg kastede mig over hende og holdt fast. Da rev hun sig løs fra mig og et armbaand, hun havde, faldt paa gulvet. – Jeg syntes, det var en slange! «Tag det op!» sagde hun flere gange. Men jeg vilde ikke, jeg kunde ikke tænke paa andet end, at hun maatte ikke gaa. Saa tog hun det selv op

og gik. Jeg saa hende aldrig mer. Siden rejste de bort med mig. Hid, formoder jeg. Jeg fik en plejefar, han var snil; men jeg gik altid og ventede efter mor. Og hele barndommen op igjennem angrede jeg paa, at jeg ikke havde gjort det siste, hun bad mig om. Jeg indbildte mig, det var derfor, hun sendte mig væk. Og saa gik de og narred og lokked mig med det altid, at naar jeg bare var snil, skulde jeg faa komme til min mor!

(ler.)

(En stilhed.)

Aino *(siger ingenting, hun lader hænderne synke, ser bare paa ham med taarefyldte øjne.)*

[105] Andersen *(vedbliver.)*

Da jeg var seksten aar, skulde jeg tilsjøs og blev med paa min plejefars skib. Vi laa nede ved Sicilien etsteds og lossede, da sagde han til mig en dag: «Din mor er her i nærheden, vi skal rejse derhen, jeg har skrevet, at vi kommer!»

Den dag kom et brev. Hun vilde ikke se mig. Min plejefar aarkede ikke sige mig det; han skyldte paa en ordre fra rhederiet: at vi maatte skynde os. Men jeg fandt brevet, jeg kunde skaaret det ud af hans levende kjød! Og jeg læste det: *Hun vilde ikke se mig!*

(Ler, skjænker i og drikker.)

Det var et haardt vejr paa den tur – vi holdt paa at gaa under – et vejr, som rev og rusked i en og satte merker! Jeg fik ulyst paa sjøen siden den dag: den var ligesom med i det! ...

Saa jeg har holdt til paa landjorden siden! Underligt, jeg skulde komme netop her ud! Men det var min gamle plejefar, han vilde paa liv og magt, jeg skulde bo netop i den gaarden derover. Det er jo hans gaard – og saa gjorde jeg det tilslut – for at føje ham; han ligger og er saa syg!

Aino *(sagte).*

Er Deres mor død?

[106] Andersen *(heftig, forpint).*

Jo vist jo, hun døde fra mig dengang i silkedragt og skinnende smykker! – og

siden, engang til – da brevet kom! Saa er jeg blevet, som De ser mig! Over hver en vej, jeg har gaat, ligger igjen efter mig som sten alle de kolde ord, jeg har saaret mennesker med! Hvor jeg gaar, ligger noget ondt igjen efter mig! Jeg ved det, men jeg kan ikke lade være! – Idag og imorgen, alle dage bliver det ikke anderledes! Jeg undgaar helst at tænke paa alt det onde, jeg endnu kommer til at gjøre mod andre og mod mig selv! Jeg liker ikke, nogen holder af mig, jeg kan ikke holde af nogen mer! Hvorfor skal man det? Det bliver bare til den usigeligste lidelse for en selv! – – – –

Skaal! Hvorfor sidder De nu igjen med taarer i øjnene? Jeg haaber, jeg ikke har sagt noget galt, som for eksempel, at jeg holder af Dem? Det er min oprigtige hensigt at gjøre Dem saa lidet ondt, som muligt! Og saa skal jeg sige Dem, det er noget gedigent vrøvl alt det, jeg har sagt her iaften! Glem det – og det, som jeg ikke har sagt! Jeg har ikke ment noget af det, det er vinen!

(Ler, rejser sig.)

Jo, det er vinen! – det kan De være saa forbandet sikker paa!

(Ler, driver om med hænderne i lommen.)

[107] Aino *(rejser sig med et bedrøvet, stivnet udtryk).*

Vinen – er det vinen? Og De vil gaa? Francesco, jeg vil ikke, De skal gaa bestandig, naar De har sagt noget, som kan pine mig rigtig!

(Nærmere mod ham, hastig.)

De skal ikke sige, at De ikke har ment det –

Andersen *(ler).*

Jeg har hele tiden havt Dem mistænkt for det, at De gaar formelig ud fra, man mener, hvad man siger. Gud bevare Dem, mangler De alligevel noget paa forstanden?

Aino *(i udbrud).*

Jeg kan ikke dette længer – vil ikke!

(heftig, lavt.)

Hvorfor skal der aldrig menes nogenting? Hvorfor kan jeg ikke faa lov til at vide det og aldrig faa hvile mig i det, at du holder af mig? Hvorfor skal alting

være saa tilfældigt, naar det ikke er sandt, at det er det? Hvorfor er du der, hvor jeg kommer? Hvorfor kommer du altid der, hvor jeg er?

Andersen (*ler fremdeles som i haan.*)

Vil De, jeg skal sige Dem komplimenter? De faar nøjes uden. Jeg har aldrig kunnet fordrage, at ^[108] sige nogen lige op i deres ansigt, at jeg synes om dem! Men lad nu endelig være med at prøve at faa tingene saadan i stil! De maa finde Dem i, at Francesco Andersen er en umulighed. Det var bare en mor, der i en forbigangen tidens fylde kunde faat rede paa den. Nu forstaar De vel, det er forsent!

(*Nærmere, lidelsesfuldt*)

Forstaar De ikke, *at han er det ensomme menneske, hans mor har gjort ham til?*

(*Gaar fra hende nogle skridt, bliver staaende, famler efter en stol. Tilføjer stille.*)

Dagene glider bort, ind i mørket fra alle dem, som har været, – og det er altid over mig! Jeg længes til den tid, jeg er ferdig!

Aino (*staar bortvendt med hænderne op for ansigtet. Saa gaar hun hen.*)

Francesco! Om jeg kunde tage Deres lidelse paa mig! Jeg *skulde* vinde over den, for jeg maatte – at De kunde blive lykkelig igjen!

(*Holder hænderne op for ansigtet og græder.*)

Andersen (*ler*).

Hvad ved De om lidelse? Hvorlænge mener De, man kan holde det ud? Til man græder, og hjertet er ved at briste? Det er bare begyndelsen, det! Hvad siger De om at lide, saa hjertet bliver fuldt af haan; merk Dem det. fuldt af haan, saa man maa le! Ha, ha, ha, ha, hvor jeg maa le af Jer, I mennesker! ^[109] Naar det kommer til stykket, hvor er I usle allesammen, usle!

Aino (*har rejst sig og ser paa ham fuld af angst, strækker hænderne ud mod ham*).

Francesco, vær ikke saa! Aa, sig, at De ikke mener det – bare vil skræmme mig!

Andersen (*med et stivt smil*).

Jeg synes De skulde sætte Dem igjen og tage det roligt bare! Kjære, De maa undskyldte, at jeg kom ind her nogengang, undskyld, hvis jeg har gaat her og indbildt Dem, at jeg holder af Dem!

Aino (*i smerte, lægger kinden ned mod bordet*).

Jeg forstaar det ikke – nej, jeg kan ikke forstaa det! Og jeg vilde saa nødig havt det ... at De skulde være saadan ... det vilde jeg saa nødig! De *skal* ikke heller, De maa jo leve livet! Livet, som er fuldt af dejlighed!

Francesco (*ler*).

Hvad ved De om livet? Om De kunde se over alt det levendes land bare en dag og havde saa sterk en sans, at De kunde fornemme al verdens dejlighed som De siger, men ogsaa al nød, hvert skrig og hver taare, merk Dem det! – Jeg tænker, De vilde ikke ^[110] fornemme noget videre af dejligheden, De vilde ikke kunne høre nogen le ... De vilde ikke høre det for bruset fra sorgens sjø! De vilde faa vide, at det er den, som er det store hav, der omslutter alt – at den evige ild, den har vi allerede midt iblandt os!

(*Rejser sig, tilføjer i en let, ligegyldig tone.*)

Jeg har den vane at staa op om morgenen, før solen kommer. Fra mit vindu ser jeg over hele byen. Jeg ser, hvordan de begynder at vaagne og tage fat paa en ny jordens dag.

(*Ler.*)

Men jeg hører ikke til disse lykkelige, som gaar og træller i taalmodighed! Naar solen skyder frem, vender jeg mig bort, jeg ruller gardinerne ned!

(*Haardt.*)

Nej, nu vil jeg gaa! Hvorfor skal jeg gjøre Dem ondt? De ser da selv, at jeg gjør Dem ondt! Jeg vil ikke ind i Deres liv, hvad skal jeg der? Hvad skal det til at forandre vort bekjendtskab paa den maade –

Aino (*vrider Hænderne*).

Alt det, De siger, er galt – det er ikke sandt!

Andersen

De synes, jeg udtrykker mig fejltagtig? Kan godt være; men det er nu min

maner! Og vi mennesker ^[111] er nu engang ikke ens! Nogle synes, solen gaar op, naar andre synes, den gaar ned!

(Spøgende)

Kjære, De maa gjerne blive sint paa mig, det maa De saa gjerne! Og om De ikke har lyst, behøver De aldrig mer at sige «du» til mig, ikke sandt? Gud bevares, hvor De igunden maa være letsindig! De ved slet ikke, hvem jeg er! For det ene, bliver jeg jo sindssyg, ikke nu straks; men jeg bliver det, det har jeg sagt Dem saa mange gange! – Og saa for det andet er jeg sygelig – jo, det er det tilfælde, jeg fik den gang i mine unge aar, at jeg fryser bestandig om hjertet. Det er mig ikke muligt at have ondt af et eneste menneske! Om jeg saa det for mine øjne i den yderste nød; jeg vilde ikke have nogen medlidenhed!

(Hidsigt.)

Se, det er Deres fejl, at De har faat mig til at glemme det nogle gange, hvordan jeg har det! De har skinnit over mig som en varm Gudssol og indbildt mig, at jeg var blevet levende igjen og karsk – Men saa er den altid kommet krybende over mig igjen, kulden, afmagten, døden! De har selv merket det gang paa gang, hvor jeg bliver borte for Dem! Hvad vil De mig?

(Nærmere hen.)

Forstaar De ikke, hvor De plager mig?

Aino *(holder Hænderne for øjnene, som i skræk).*

Ikke sig saadanne ord! Jeg kan ikke glemme dem ^[112] igjen! Hvad du siger, det husker jeg saa dybt og længe! Aa, lad det ikke blive sagt, mere af det, som er dig i sindet nu! Ikke lad det blive sagt, – for du kan aldrig tage det bort!

Andersen *(bleg, kold, undgaar hele tiden at se paa hende, mens hun søger at fange hans blik).*

Nu er jeg jo ferdig ogsaa! Jeg havde gjort op med mig selv alting, længe før jeg saa Dem! Det gaar ikke for Dem at bringe mig ind paa andet spor – jeg ved for godt, hvad det er, der ligger og lurder paa mig!

(lystig).

Men hvad gjør det, om man er lidt mere eller mindre gal, det er jo igunden ganske ligegyldigt!

Aino.

Jeg er ræd dig! ... Jo, alt det tunge i dine øjne! Og din stemme ... den kommer inde fra mørket –

Andersen (*hurtig, afværgende*).

Det er ganske rigtig det! Og ind i mit mørke, det er der, De ikke maa komme ... husk det hevner sig at gaa over sin grænse, ind hvor man er fremmed og ikke kan finde vej! Forhør mig ikke, spørg ikke! Jo, De gør det med Deres øjne – jeg vil ikke forhøres, se ikke saadan paa mig!

[113] Aino (*som lammet, siger endelig tonløst*):

Hvorfor skal du staa der saa hensynsløs og grusom, naar det alligevel ikke er sandt, at du er det? Naar du alligevel vil, at vi skal være sammen og alligevel kommer her?

Andersen (*haardt*).

Jeg har ikke villet det! Jeg gør det, jeg ikke vil!

Aino (*støtter hodet op til kaminen, ser et øjeblik stivt paa ham, saa bøjer hun hodet og siger langsomt ligesom drømmende*):

Er det ikke underligt? Jeg kunde have det godt, men det vil jeg ikke, jeg vil heller pines af Dem! Og derind, hvor De er, der kommer jeg efter! Det kan nok være, jeg ved ikke vej – men saa vil jeg lytte mig frem! Og selv om det bærer dybt ind i mørket – er De der, er der lyst, er De der, er lykken der! Francesco! Du skal sige et ord, jeg kan hvile mig i – for nu er jeg træt!

Andersen (*ængstelig, undvigende, kæmpende mod sin bevægelse*).

Hvad skal jeg gøre for ikke at gøre dig ondt? Jeg hører ikke, hvad du siger! Hvad skal jeg gøre for ikke at gøre dig ondt?

Aino.

Sig, hvad du tænker paa, naar dine øjne er **[114]** stille som nu! Giv mig et ord, et, du aldrig vilde sige til nogen anden – et ord til mig alene!

Andersen.

Nej, nu vil jeg gaa! Jeg kan ikke være her længer!

Aino (*ude af sig selv*).

Gaa ikke, det er jo saa tidligt endda!

Andersen (*koldt, stivt, undgaar at se paa hende*).

Jo, nu vil jeg gaa!

Aino (*iler hen, lægger sit hode op til hans skulder*).

Godnat!

(Der gaar en skjælven gjennem ham. Han lægger armen om hende, men ganske løst. Hun ser paa ham; han gaar. Han har lukket døren efter sig.) (Hun staar stiv og ser mod den, synker ned i en stol, sidder og ser mod døren. Saa gaar den op.)

Andersen (*kommer ind igjen, bleg, oprørt, iler hen, lægger sig ned foran hende med hodet ind til hendes knæ*).

Giv mig at drikke, for jeg tørster! Giv mig af den levende vandkilde, at jeg ikke tørster mer!

(Hulker saart og smertefuldt med hodet i hendes fang, siger afbrudt, hver gang, hun vil trøste ham):

Bed mig ikke lade være, lad mig græde – det er saa længe siden sist!

(Vinder over sin hulken, saa den bliver stille.)

[115] Aino (*i dæmpet jubel*).

Det er din sjel, som er her ... nu er den her hos mig! Hvor vanked den saa længe?

Andersen.

Tilgiv, at du nogensinde saa mig – at jeg har vovet at komme dig nær!

Aino (*henrevet, inderlig*).

Hvor er din stemme dejlig, jeg gjemmer mig inde i dens klang! Verden er saa fuld af det, som er tungt! Men du vil vogte mig! ... Jeg gjemmer mig hos dig!

OTTENDE MØDE.

(Det banker klodset paa døren, begge farer sammen og rejser sig.)

Helle *(kommer langsomt ind, forsigtig).*

Vilde bare tage det ud, at ingen skal faa vondt af det, for jeg anser det for at være Edwardsen, som kommer nede her i bakken!

(med et velvilligt blik hen mod dem, idet hun tager brettet og gaar.)

Nej men om det er let at komme igjennem verden, nej!

(De staar og holder hinanden i hænderne, tause.)

[116] Aino *(hvisker).*

Gaa!

Andersen *(tager hende heftig i sine arme, bøjer sig ned, kysser hende og gaar.)*

Aino *(bliver staaende og ser efter ham.)*

(Efter et øjeblik hører man fru Edwardsen og Hebbel livligt talende i entreen, døren er blevet staaende aaben.)

Fru Edwardsen.

Aa. Gud ja, det er en forunderlig dualisme at skabe saa forskellige drifter i et menneske! Men det maa jeg sige, at jeg er aldeles skrækkelig *for* det individuelle!

(Kommer ind, ser sig om, gaar hen mod Aino.)

Godaften!

Aino *(vender sig mod hende, nikker langsomt og siger godaften, men stemmen svigter hende, det bliver bare en hvissen).*

Hebbel *(kommer ogsaa ind, gnider sig i hænderne, hilser paa sin sædvanlige lune maner).*

Naa! Naa! Bevares vel, hvor det er godt at være her hjemme igjen!

Aino *(som før.)*

Godaften!

(bliver staaende, som hørte og saa hun dem ikke.)

[117] Fru Edwardsen *(der er i straalende humør, gaar hen til hende.)*

De har det vist ikke godt? Jeg synes, det ser saa latterligt ud, naar folk ikke er rigtig overlegne! De skulde være forsigtig med det, jo for saadant kan da være saa vigtigt for en dames paa en maade hele løbebane! Jeg saa, De havde fremmede!

(Gaar hen og lukker døren op til spisestuen. Vendt mod Hebbel.)

Skal vi ikke have en kop the? Den staar ferdig!

(Nærmere mod Hebbel.)

Gud, jeg tror nu alligevel ikke alt, hvad De har sagt iaften! De kjender mig ikke, der er saamen meget mere end to mennesker i mig!

Hebbel

Javel ja. Naa!

(Sætter sig, gynger hjemligt i stolen og gnider sine hænder.)

Men bliv nu ikke saa betaget ved tanken paa Deres egen mangfoldighed, at De glemmer – naa, hvor tørst jeg er!

Fru Edvardsen *(bruger sin vifte).*

Først vil jeg vide, om De mente, hvad De sagde for lidt siden!

Hebbel.

Jeg er altid oprigtig! Naa, men man kan jo mene mange ting i løbet af ganske kort tid! – Har jeg forresten ikke været forelsket i Dem nu i over en halv time? Naa!

[118] Fru Edvardsen *(slaar ham med viften).*

De er aldeles! – – Men vær vis, De skal faa det betalt!

Og nu skal vi have en kop the, ikke sandt?

(Hen mod spisestuen.)

Hebbel *(sidder og strækker benene fra sig)*

Naa, javist ja! The er ved Gud godt, alting er godt – det er eftersom man tager det! Men det ved jeg, at om forbarmelse nogensinde findes i verden, da er det hos kvinden! Hvad mener De om la Veuve Cliquot, hun den tørre enken?

(De ler og gaar ind i spisestuen.)

Aino (*Gaar hen og lukker døren til efter dem. Gaar omkring. Bliver staaende, folder uwilkaarlig hænderne. I stille jubel*):

Er det slig at leve? ... Som det bruser ind over mig!

(Strækker armene op med et udbrud.) (hvisker.)

For han elsker mig!

(synker ned i en stol.)

(Tæppet falder.)

TREDJE HANDLING. FØRSTE AFDELING.

[119] *14 dage senere. En søndag morgen. Sol over stuen; vinduet ud mod det gamle lindetræ staar aabent.*

FØRSTE MØDE.

Aino. (*Gaar i en hvid morgenkjole og tørrer støv. Hun gaar smaaleende og siger af og til noget for sig selv. Da hun kommer hen i nærheden af det aabne vindu, favner hun lindegrenen og trækker den længer ind til sig*).

Du gamle lindemor, jeg siger det til dig! ... Som han var igaar og iforgaars og nu i otte dage ... aa, men som han var igaar! *Som han er ingen!*

Helle (*kommer frem i spisestuedøren*).

Var det helst noget?

Aino (*hastig*).

Nej da! – Ingenting, jeg siger jo ingenting! [120] *Jeg synes bare, det er saa godt, at det er søndag igjen og solskin!*

(Det ringer fra frøken Lenners værelser. Hendes stemme høres.)

Helle (*kommer farende fra spisestuen og derind, kommer igjen om et øjeblik. Siger, idet hun gaar forbi Aino, der er blevet staaende midt paa gulvet*):

Som hun staar og stirer, ret som hun kunde være fra Indiens land, eller fornemme, at noget af betydelse skulde ske! Anlangendes det, tror jeg, at efter korsmess er ingen sikker andet end at verden kan forgaa!

Aino (*vender sig smilende om mod hende*).

Hvad var det med min tante?

Helle.

Grættenskab! det har ærget hende, at da hun kom hjem igaar, sad han her den fuldmægten og stired paa hende – men naar en ikke har agtelse for andre i sig selv, nytter det ikke ... Gud ved, om han ikke sad midt i sofaen ogsaa!

Aino (*muntert*).

Kan gjerne være det, Helle! Jeg tænkte forresten ikke, du saa ham engang! ... Var du ikke til aftenandagt, du, igjen?

[121] Helle.

Ja, ret er jeg vel tilmode for det, slig som der blev lagt ud om den rige i helvedes pine, at det var rent til en hjertens fornøjelse var det. Her sætter jeg vandkanden!

(*Bringer den hen til hende.*) (*Det ringer igjen fra frk. Lenners værelse.*)

Jøsses!

(*skynder sig ind*).

ANDET MØDE.

Aino. (*Begynder at vande blomster. Smilende mod Inge, som kommer ind fra haven*).

Godmorgen, kong Inge! Nej ikke konge idag, hvad er det med dig? Du ser jo ud som en grubler! Kan du ikke se, det er godt vejr om dagen?

Inge (*misfornøjet*).

Synes slet ikke det, at det er saa godt vejr om dagen – især ikke for dig! Synes netop, du driver om for alskens vejr – nu om dagen!

(Kommer hen til hende, bevæget).

Husker du den gamle visen, Marthe barnepige altid sang, jeg maa tænke paa den, saadan som jeg ser dig nu:

Det haver saa nyligen regnet
de træer, de dryppe endnu,
hvasse vind, tjørnens tind har dig saaret,
de har revet din kaabe itu!
[122] Men trods regn og trods blæst
og trods storm af nordvest
stander han dig dog alle tider næst!

Og det er det, som er det gale ved tingen!

Aino.

Aa ja, gamle Marthe du! ... Og den husker jeg vel godt, den visen! Hun sang den bestandig for os! Men det første er ikke sandt, Inge du, det siste bare:

(nynner)

Trods regn og trods blæst
og trods storm af nordvest. ...

Nej Inge, du ved nok ikke du, hvor godt vejr det er!

Inge.

Jo, jeg ved, at det hverken er eller bliver godt? Hvad kan det saa nytte, om du ser ud, som du skulde i paradiset?

Aino *(ler og lægger haanden over hans mund).*

Det skal vi jo ogsaa!

(I en anden tone.)

Vi gaar til fossen! Du Inge du, du skulde lære ham bedre at kjende, han er virkelig hyggelig! – Om du kunde faa tante Lisinka til at bede ham til middag idag! Jeg kan ikke forstaa, hvad hun har imod ham ... det er vel fordi han slet

ikke kan fordrage hende, men det skal han virkelig vænne sig af med!

[123] Inge.

Jeg har netop talt med faster igaar om, at han ikke burde komme her! Det er jo fru Edwardsen, som har trukket ham ind! Hun ser ud, som hun har sine planer med det – for dig har det ikke været heldigt!

Aino (*muntert*).

Jeg har aldrig hørt, som du snakker! *Bedt* tante Lisinka, at han ikke maa komme her? Jeg forstaar ikke, du kan finde paa saadant noget engang! Jeg vil ogsaa tale med tante Lisinka idag, om ham, netop om ham!

Inge.

Bliver du med ind og spiser Frokost?

(*Inge griber om hende.*)

Aino.

Har spist; spist for længe siden! Aa, heft mig ikke, Inge! Jeg har noget ovenpaa ogsaa, jeg skal gjøre istand, og saa skal jeg klæde mig paa –
(*hemmelighedsfuldt leende*).

du ved jo, jeg skal i paradiset!

Inge.

Jeg tror, faster vilde finde den udflugt mere passende, om jeg var med!

[124] Aino.

Havde du lyst til det?

Inge (*trodsig*).

Hvorfor ikke?

Aino (*truer muntert*).

Bare vov det! Nej, heft mig ikke, ellers slaar jeg dig ihjel!

(*Ser ud.*)

Der kan du se, han staar ude i haven allerede! Bed ham du, at komme ind,

saa spiser vi frokost vi tre sammen; nu er jeg straks ferdig her!

Inge (*ligegyldig*).

Aa, han kommer nok! Der er han ... i trappen!

Aino (*utaalmodig, puffer ham mod døren*).

Inge (*bliver staaende*).

Godmorgen! Saa tidlig paafærde?

TREDJE MØDE.

[125] Francesco Andersen (*kommer op trappen, hilser. Han ser træt ud, som efter en gennemvaaget nat*).

Synes De?

Inge (*fortrædelig*).

Ja vist, synes jeg vel det! Jeg er ikke kommet til frokosten engang!

(*Ser ind gennem den aabne spisestudør.*)

Der er Helle med kaffen, vær med ind og spis!

Francesco Andersen. (*Gaar længer ind i stuen. Hans øjne søger og finder Aino, der nikker til ham bag blomsterne. Hans Ansigt lysner ved at se hende*).

Tak, jeg har spist ... for en evighed siden!

Inge (*muntert*).

Da synes jeg, De bør være sulten – – naa ja, Aino, saa gaar vi ind! Du sagde, du vilde spise med mig, og De undskylder os nok saalænge!

Aino (*bestemt*).

Jeg sagde, jeg *havde* spist! Gaa nu du, mens kaffen er varm!

(*Gaar hen og lukker spisestudøren efter ham*).

FJERDE MØDE.

[126] Aino (*Gaar hen og rækker ud mod Francesco Andersen begge sine hænder*).

Godmorgen Francesco! Er ikke vejret dejligt, kanske? ...

(*Lægger sit hoved ind til ham og løfter sit ansigt op mod hans. Han kysser hende*).

Aino (*ser op paa ham*).

Hvor dit kys er koldt! ... En gang til! ... Nej, jeg fryser af dig idag! ... Holder du ikke af mig idag igjen?

(*Ser vemodigt paa ham*).

Hvad skal vi gjøre ved dig, at ingen ting kan vare? Hvor har du gjort af det dejlige humøret dit fra igaar? Det skulde du holdt paa med begge hænder, skulde du!

Francesco. (*Griber om hende i pludselig heftighed og kysser hende igjen. Saa skyver han hende ligesom tungt fra sig*).

Skal vi ikke sætte os?

(*Han sætter sig træt ned i en stol og ser paa hende*).

Jeg har en frygtelig samvittighed fra igaar og iforgaars og alle disse dagene! Jeg forstaar ikke, du gider gaa med mig idag! Inge er jo meget bedre!

[127] Aino

Saa-aah?

(*Nærmere, bekymret*.)

Hvad er der nu ivejen?

Francesco.

Har du nogensinde oplevet, der ikke er nogeting ivejen? Det er naturligvis galt altsammen! Det værste er, at du holder af mig, det skulde du ikke, og saa –

Aino (*drillende*).

er der noget mere, som er ivejen?

Francesco.

De blomster, som stod paa mit bord og bogen og de broderede ting, det er vel fra dig alt det der?

Aino (*som før*).

Du faar undskyldte! Men jeg indsaa, du maatte vel have en fødselsdag engang ... Saa kunde jo dette være som en liden fødselsdag, kunde det ikke?

Francesco.

Ja, Gud ved, om jeg har nogen, du! Men jeg skulde ønske, du aldrig vilde give mig noget! Jeg kan i det hele taget ikke forstaa, hvad det skal være til at give hinanden gaver!

(*Stiller sig op foran hende med begge hænder i lommerne.*)

[128] Kan du sige mig, hvad det skal være til? Det har jeg aldrig kunnet begribe!

(*efter en pause, tøvende.*)

Det er galt, vi er blevet dus! Hvorfor kan man ikke ligesaa godt sige De? Og jeg har tænkt over det ogsaa, hvem det var af os, som har kunnet finde paa noget saadant, som det nu er blevet til, det hele mellem os! Jeg er slig en stymper, at jeg finder trøst i, at det ikke egentlig var mig, som fandt paa det!

Aino (*gaar hen og lægger igjen hodet ind til ham*).

Idag er du rigtig styg! Hvad slags bøddeltjeneste er det, du har paataget dig for os to? Men nu skal det være slut! Gad vide, hvad det er for drømme, som har plaget dig inat?

(*bekymret.*)

Du har vel ikke sovet, kan jeg tænke, jo jeg kan se det paa dig!

(*ser ham ind i øjnene.*)

Husk nu endelig paa, at nu er der ingen ting iveau mer! for os to!

Francesco (*smertefuld, heftig*).

Jo, at jeg er en bøddel, som du siger, for jeg piner dig, og det gjør mig godt! Du *skal* netop have det ondt, saa du kan komme til at hade mig ... det er det, jeg ønsker, at du skal komme til at hade mig!! Jeg mener det, ved Gud, jeg mener det!!

[129] **Aino** (*lægger sin arm om ham*).

Idag er du rent gal og slet ikke snil; nu vil vi ud i solen, ud og leve ... Som jeg glæder mig til livet! –

Francesco.

Nu igjen? Kjære, livet, det har du aldrig vidst noget om: Leve livet: det er at gaa en tungsom gang!!

Aino (*stille*).

Francesco! Ser du, solen skinner paa dig alligevel! Føler du ikke, at –

Francesco (*hans tunge øjne gjennemlyses*).

Jeg er lykkelig jo – og fuld af nag! For det kommer altid over mig igjen! ... Ser du, jeg har aldrig bedt noget menneske komme hen til mig; men da du kom, skulde jeg sagt: vogt dig, kom ikke hen, hvor jeg staar! Aino, du ved ikke, hvor dette bærer ivej!

Aino.

Nej, jeg ved ikke, ingenting! ... Aa, men Francesco, der er alligevel kommet solskin i dine øjne! – Der var altid saa mørkt før! For en forunderlig mand du er! Naar du staar saadan og taler, ^[130] kan det være for mig, som du gaar og gaar, væk fra mig, og jeg bliver ganske angst! Mangen gang hører jeg ikke, hvad du siger engang; – det er stemmen ... det er noget i stemmen, som gjør det!

Francesco (*indtrængende*).

Aino! Jeg maa jo have sagt dig det, at jeg bedrager dig! Jeg elsker dig jo ikke, jeg *længes bare efter det*, du ser, jeg kan ikke! Jeg merker det selv, med fortvivlelse, hvor min følelse for dig visner og falder hen! Mit sind er fuldt af, at jeg har ikke gjort dig andet end ondt! Hele dagen har jeg det over mig, og om natten hører jeg det hvisker i mørket om min seng! Aino, ser du ikke, at jeg maa gjøre mig haard og sige: Nu er det forbi, du skal aldrig se mig mer! Og siden, – der er saa mange ting for dig at blive lykkelig paa, du har Inge, han er bedre, han er ren og sterk i sind! ... Aino, du *maa* –

Aino (*gjemmer for ansigtet*).

Nu igjen!

(*rejses sig pludselig*).

Men nu lader jeg mig ikke skræmme af dig længer!

Francesco.

Aino! For nu maa du forstaa det!

[131] **Aino.**

Ingenting forstaar jeg!

(lægger sit hode op til ham).

Francesco.

Aino, hvad skal det blive til med os?

Aino.

Jeg ved ikke, hvad du siger! Ved bare, at det er saa forunderligt, at du er her, at du er til! ... at jeg fik se dig!

(ler).

Hvad det skal blive til, siger du? ... Det tænker jeg ikke paa! Naar det er saa dejligt alting, hvorfor skal vi da tænke paa noget?

Francesco.

Gud trøste dig, du har det saa vist behov, fordi du altid sejrer over mig! Men du skulde vogtet dig for dette, du!! – – Der staar skrevet noget om kjærlighed et sted:

Den kommer med megen fred ...

Den kommer med skræk til døden!

Aino.

Velkommen er den, som den kommer!

Francesco.

Vi er fortabte, jeg kan ikke redde dig fra mig selv! For da jeg mødte dig, Aino, fik jeg hjemve [132] efter livet og lykken – efter mig selv! Og jeg kunde se igjen, at himlen var dyb og dejlig, og at der kunde være lunt over jord!! Da du gik derude, og jeg saa, hvor straalerne spandt omkring dig, da stilned det i mit sind! ... Og nu naar jeg ser dig, bliver det først søndag for mig, hver dag bliver til søndag! Det er, som solen er kommet til at skinne helt ind til hjertegrunden, – og naar jeg skal

se efter, saa er det *dig!* Du er derinde overalt!

Aino (*ler stille*).

Vi har vist drukket den samme sterke vin, du og jeg! –

Saa gaar vi til fossen! Francesco, om du vil tage kanden der, saa gaar jeg op og gjør mig istand ... Du maa vande alle roserne, forstaar du, jeg glemte dem igaar aftes! Det var din skyld!

(*giver ham kanden i haanden og skyver ham ud af døren.*) (*hen mod ham igjen*).

Der er sprunget saa mange roser ud inat... Det er din skyld! ... Saa kommer jeg snart!

(*gaar hen og aabner spisestudøren*).

Inge! Nej Inge er gaat, Inge er bestandig gaat!

(*Mod fru Edwardsen. der kommer ind i fuld puds.*)

Nej god morgen! Saa elegant?

Fru Edwardsen (*mildt højtidelig*).

Vi skal i kirken!

[133] Aino.

Vi? Det er vel ikke Hebbel? Jeg ser, han staar dernede!

Fru Edwardsen (*som før*).

Jo, vi skal i kirken! Vor Herre har heldigvis aldrig faldet mig besværlig; og nu er det saa dejligt med Hebbel, tænk, han er begyndt at tænke paa det højere! Og tro mig, kjære frk. Aino, selv om man sent begynder, det kan være til velsignelse for et menneskes paa en maade hele løbebane!

Aino (*ler*).

Kjære, det kan det vist!

(*vender sig om mod frk. Lenner, der kommer ind*).

Godmorgen, tante Lisinka! Nu skynder jeg mig ovenpaa, saa skal det straks blive i orden!

(*gaar.*)

Frøken Lenner (*i Morgentoilette*).

(*Sætter sig smilende i sin stol ved det store divanbord og vinker til fru Edvardsen*).

Der er Edvardsen! Det var ret! Jeg mener, var det ikke bedst, vi fik lidt klarhed tændt i den igaadeverden. De svævede om i igaaraftes? – For undertiden opfatter jeg Dem nemlig ikke. Er De ikke fornøjet? De, som har det saa godt? Men lykken er Dem jo til ingen nytte Edvardsen, naar De ikke ^[134] selv ved af, at De har den! Og hvad var det for noget altsammen? A-ha-ha-ha? Vil Hebbel gifte sig? Hellige Laurentius vil han gifte sig nu igjen – det bliver kronisk med Hebbel! Og De er altid saa morsom, Edvardsen, hvorfor vil De hjælpe manden til det? Og saa vil De ikke gaa her og lave mad mere! Er ikke det overilet? Skal vi ikke være enige om ikke at tage det under behandling? Enstemmig tilbagesendt hvad, for det har jeg jo altid sagt, at De laver udmerket mad – – Og saa kontorposten efter Iversen, kjære Edvardsen, hvad vil De med den? Hvad er paa færde, har De været i slagsmaal med Helle, fortæl!

(*ler*).

Fru Edvardsen (*værdigt*).

Det er det, jeg har tænkt – nu som vi er alene. Jeg vil sige sandheden!

Frøken Lenner

Gud fri og bevare os! Hvem har brug for den? Ialfald ikke for meget, om jeg maa bede, vi er jo dannede mennesker! Og De kommer nok til at lyve lidt: sandheden forekommer aldrig ren, ved De! Man trænger ligefrem en smule – saadan poesi over det daglige, hvert skikkeligt menneske har jo sin lille yndlingsløgn. Kan De huske tante Dora, husker De ikke gamle tante Dora? Nej, det gjør De vel ikke; ^[135] men hun havde det saa, at naar der kom noget daarlig mad paa bordet, skulde den roses ... en gang i ugen holdt hun en labskaus, som var merkelig, og hun blev aldeles gal paa os, naar vi ikke vilde være med paa at lovprise den, A-ha-ha!

(*sukker*).

Vi har det hver paa vor vis – naa, men jeg synes, De skulde holde Dem til sagen, Edvardsen!

(*ler igjen*.)

Fru Edvardsen *(som før)*.

Sagen er, at billedhugger Johannes Hebbel og jeg er forlovede! Og vi vilde grulig gerne gifte os?

Frøken Lenner *(ler igjen)*.

Nej, Edvardsen er udmerket! De og Johannes! Det er udmerket! Er det forresten ikke Dem, som flagrer omkring med denne hr. Andersen og har trukket ham ind her i huset? Vist er det saa! Hvad har De ment med det, hvad har De saa ment med det, kjære?

Fru Edvardsen *(smiler listigt)*.

Det er jo et nydeligt menneske, det kom saa ganske tilfældigt! Hyggeligt er det for ungdommen ogsaa at træffe lidt sammen!

[136] Frøken Lenner.

De er af en godhed og en forstand, Edvardsen, som næsten er rørende! Der maatte sørges for adspredelse for Aino, Hebbel maatte lære, han var overflødig! Ved hjælp af dette har De bragt ham til at finde ind paa den vej, der fører til lyksaligheden, ikke sandt? Naa, lad os nu faa det hele! Hvor var det egentlig, De vilde hen igaaftes, kjære Edvardsen?

Fru Edvardsen *(mildt højtidelig, men tøvende og afbrudt)*.

Baade Johannes og jeg, vi ved jo, hvad vi skylder Dem saa inderlig vel, og hvor frøken Lenner antager sig os alle og sørger for, hvad vi andre ikke formaar ... Det er jo ikke let at sætte bo! ... Jeg tænker paa alle de velgjørhedsforeninger, frøken Lenner staar i spidsen for! ... Nu gaar jo Gud ske lov teglverket saa udmerket ogsaa! ... Og alle de pene mennesker, hele byen, som ærer Deres navn! ... Johannes og jeg vil gjøre alt vort for at værne om det navn, at det kan vedblive at være godt –

Frøken Lenner *(ler igjen)*.

Hvad behager? skal I to passe paa det?

Fru Edvardsen *(skarpere)*.

Ikke vilde det være fordelagtigt at have et tændt lys overalt omkring i ens syndige hjerte! Herren ^[137] være os alle miskundsom! Og dersom ingen vilde passe paa frøken Lenners navn, kunde det nok komme til at fare saa ikke, at det blev vanskeligt at være æresmedlem saadan her og der! Og ikke for alt det i verden er, vilde jeg –

Frøken Lenner (*rolig*).

Nu ved jeg, hvem det er, som har rodet saa gyselig oppe i chatollet, hvor de gamle brevene mine ligger. – Det skede i vinter, mens jeg var syg! Jeg har havt en anden mistænkt! Jeg er glad over, at det er Dem, Edwardsen!

(*Ler.*)

Deres øjne ser saa tomt skyldfri omkring, og det er ret, for De skal slet ikke bryde Dem om det! Det er en kjendsgjerning, at ikke alle kan være dydsmønstre! ... For Hebbel er ikke med i dette, saa sjofel er nemlig ikke Johannes Hebbel!

(*Rejser sig, gaar omkring, bruger sin vifte sterkt, stanser foran hende*).

Men at dette er Dem, Edwardsen, som kommer til mig paa den maade! Lad mig se, er det ikke snart femten aar siden nu, at jeg tog Dem, ikke bare ud af fattigdommen, men op fra smudset! – Jeg vilde gøre et bra menneske af Dem, og det er De jo blevet! Det er bare mig nu, det er saa smaat bevendt med, at jeg er henvist til Deres barmhjertighed! – –

Naa, kjære Edwardsen, altsaa: Har De raadført ^[138] Dem med Gud i himmelen og slægt og venner, saa gaa De bare hen og gift Dem med Hebbel! Og det, som skal til forresten ... det er jo bare en anden beskatningsform! ... I har fundet det paakrævet at udarbejde en ny finantsplan, naa ja, Iversens post altsaa og udstyr og bryllup –

Fru Edwardsen.

Vi har tænkt i al stilhed at knytte vor pagt.

Frøken Lenner (*lystig*).

Hvad behager, ikke noget bryllup? Det var lejt! Saa bliver jeg jo nødt til at gjøre en anden fest for Dem! Jo, Edwardsen, det skal jeg rigtig gjøre! De er jo en ypperlig festgjenstand! ... Nej, Edwardsen er morsom, som tror, der behøver at

være noget ved folk, fordi om man vil gjøre en fest for dem! ...

(Sætter sig igjen i sin stol ved divanbordet og vinker til fru Edvardsen, der ogsaa tager plads igjen).

Og en saadan anledning lader jeg heller ikke gaa fra mig, De og Hebbel, det bliver samlet en ganske udmerket festgjenstand!

(ler.)

Fru Edvardsen *(mildt).*

Frøken Lenner har altsaa ikke noget imod det, for det vilde vi jo saa grulig nødig!

[139] Frøken Lenner.

Kjære Edvardsen, det vilde være en synd af mig! Men ikke noget bryllup altsaa, en ganske stille indsejling bare, i den Gud velbehagelige havn! Og De er jo blevet saa meget gudfrygtig i det siste, Edvardsen? Og Hebbel ogsaa? ...

Naa, jeg kan jo bare glæde mig over al den gudsfrygt! ... Men, kjære Edvardsen, lidt forsigtig kunde man jo være! Og De vilde virkelig gjøre mig en tjeneste med det ogsaa! ... Det er nemlig af og til jeg har havt slemt for at sove nu, saa det har plaget mig lidt, at De undertiden har besøg oppe hos Dem! Kjære, jeg ved jo, at det sandsynligvis bare har været til et bønnemøde eller noget andet opbyggeligt, men vilde det alligevel ikke være heldigere lidt tidligere paa døgnet?

Fru Edvardsen *(ler, pludselig forbitret).*

Nu havde jeg næsten glemmt at fortælle frøken Lenner om en underlig gammel mand, jeg har truffet i vinter! Det er en skibsfører Fredrik Andersen, som er kommet ind og har bosat sig her i byen, jeg tror for et aars tid siden. Jeg har saa ganske tilfældig mødt ham i Kristelig Forening. Siden har jeg set til ham nogle gange nu! Han ligger saa syg og elendig. Jeg var netop hos ham forleden! Han har en stor gammel plejesøn, som bor her i nærheden. Men nu har han det for sig, at gutten er liden endda, og han ligger bestandig og rører og snakker om en liden Francesco, som vil til sin mor!

(Ved at se frøken Lenner blive bleg, nærmere hen.)

[140] Vær vis paa, jeg vil bede til Gud i den højeste himmel, at han opretholder Dem og tilslut maa vinde Dem ind for sit rige!

Frøken Lenner (*fatter sig efter et øjeblik, rolig, smilende*).

Tak, kjære Edwardsen, tak skal De have. De har altid haft et godt hjerte! – Det bliver som jeg har sagt. Men husk endelig, at De ikke glemmer at tale om alt, hvad De ved! Jeg vilde saa nødig, De skulde glemme noget! Husk, jeg køber ingen ting af Dem!

(*Rejser sig, ser ud gennem vinduet.*)

Hebbel venter Dem vist! Men vær saa snil og hent min sykurv først, jeg tror, den staar igjen ovenpaa.

Fru Edwardsen (*gaar*).

Frøken Lenner (*oprørt*).

Her i byen! Herre Kristus! Og den infame Edwardsen! Ser man det!

(*Ler hysterisk, synker tilbage i stolen, rejser sig, iler hen til pianoet, spiller i forceret tempo de første takter af «Marseillasen», rejser sig igjen, vakler tilbage til sin lænestol, griber den lille sølvklokke paa bordet og ringer*)

Helle, Helle, hvorfor kan du ikke komme Helle?

Helle (*kommer farende ind fra spisestuen*).

[141] **Frøken Lenner** (*ophidset*).

Du skal have tak, Helle, fordi du aldrig har vidst nogen ting – jeg vil bare sige dig, Helle, at du har været snil!

Helle (*nej*).

Jøsses, det er nu vel mig, som faar sige tak!

(*Gaar igjen, vender sig ved døren og siger stille*):

Jeg har da vet! Jeg ved nu vel, hvor lejt det er at komme gennem verden!

Francesco (*kommer fra haven, sætter vandkanden fra sig paa trappen og træder ind af den aabne dør. Studser ved at se frøken Lenner, hilser koldt*).

Frøken Aino er kanske ikke tilstede?

(*Han vil gaa igjen*)

Frøken Lenner (*der har fattet sig, siger koldt høflig*).

Vil De ikke tage plads, hun kommer vist straks!

(Vender sig pludselig om mod ham.)

Nej, det er sandt, frøken Aino er sikkert optaget, jeg tror, hun er gaat allerede.

Francesco *(skarpt).*

Det tror ikke jeg!

[142] Fru Edvardsen *(kommer inde fra frk. Lenners værelser, sætter kurven paa bordet, hilser smilende fortrolig paa Francesco).*

Undskyld, at jeg blev saalænge, men kurven var ikke ovenpaa, den stod inde paa toiletbordet. Og saa fik jeg se hr. Andersen gaa i solstegen i haven, saa bad jeg ham rigtig komme ind og vente saalænge, frøken Lenner sidder her saa alene, og frøken Aino kommer straks!

(hilser og gaar.)

Frøken Lenner *(Tager og flytter kurven. Et slangeformet armbaad, som har hængt fast ved kurvpletningen, løsner, falder og triller hen over gulvet. Frøken Lenner utaalmodig):*

Det armbaad! Som det hænger i overalt! Jeg vil ikke eje det mer, det skal ødelægges, brændes!

Francesco *(er faret tilbage, som ramt af et stød. Saa staar han og stirrer efter det, som det triller henover. Hans øjne funkler, han siger med skjærende betoning).*

Det er som en levende slange!

(Gaar langsomt hen, tager det op og rækker hende det med rystende haand.)

Frøken Lenner *(viger tilbage, stirrer paa ham, stammende i skræk).*

Hvad vil De? Jeg spørger Dem om, hvad vil De mig?

[143] Francesco *(ser paa hende, stort, funklende, fra hende og til armbaadet).*

Bare tage op det armbaadet. Denne gang tager jeg det op! Andet vil jeg ikke – nu mer!

(vender sig for at gaa.)

Helle *(kommer).*

Der er telefonbud nede fra byen til fuldmægten, nogen af hans slægt, som er syg der. Nu igjen er det paa det siste med ham.

(sukker.)

Ikke er det let at komme ud af verden heller, nej!

Francesco (*ler pludselig*).

Det er min gamle plejefar, De mener! Skibsfører Fredrik Andersen, som engang gjorde en tur til Sicilien! Er dette den siste turen for ham, er han at misunde!

(*stanser, ser vist paa Helle.*)

Hils! sig tak for mig!

(*gaar hurtig.*)

Helle (*gaar hen og ser ud efter ham, vender sig om og ser paa frøken Lenner, der sidder med ansigtet gjemt i sine hænder. Gaar stille hen mod døren*).

[144] Frøken Lenner (*overvældet*).

Helle! Gaa ikke, jeg tør ikke være alene her! Nu først – kjendte jeg ham! Min Gud ... det var hans øjne! ... Den kveld, jeg gik fra ham, brændte de som nu – de store, dybe barneøjne, som saa saa strengt paa mig, fordi de ikke kjendte nogen svig! ... Nu var det et ulykkeligt voksent øie, som ved, at en mor kan glemme sit barn! ... Hvad har du gjort ved dine øjne, Cesco, at de er blevet saa tunge? ... De loved mig allesammen, du skulde faa det godt! ...

(*klager.*)

Helle (*har bragt Eau de Cologne, bader hendes pande*).

Aino (*kommer syngende i trappen, kommer ind, ser sig om, merker intet usædvanligt, optaget af sit eget, som hun er. Gaar hen, ser ud i haven, bliver staaende i den aabne dør*).

Tante Lisinka, har ikke fuldmægtig Andersen været herinde og spurgt efter mig? Saa er han i haven! Ved du, at han heder Francesco? Han vilde først ikke tilstaa det, men han heder slig, synes du ikke, det er vakkert? Han burde ikke hede Andersen bare –

(*vender sig om.*)

Han kan da vel ikke være gaat igjen? Han maa da vel have været her, aa tante Lisinka, du ved ikke –

[145] Frøken Lenner (*som har fattet sig, langsomt, tungt*).

Jo, nu ved jeg! Det er Francesco Brantos, du mener!

(heftig.)

Skynd dig, spørg Helle, siger jeg!

(ser sig om.)

Er Helle gaat? Gaa ud og spørg Helle, siger jeg, gaa, gaa!

Aino *(stirrer paa hende, forskrækket).*

Er du syg, tante Lisinka?

(paa et vink gaar hun stille ud.)

Frøken Lenner *(synker ned over bordet, hvisker):*

Se ikke paa mig med de øjnene!

(farer op hen til vinduet, ser ud efter ham. Synker ned i en stol.)

Det var Francesco, – Lille Cesco, som han saa paa mig, dengang jeg gik fra ham!! ... Han glemmer mig det aldrig, han er en Brantos! Gud i himmelen, som hans øjne de saa paa mig!

(gjemmer sit ansigt i sine hænder, jamrer.)

Cesco!

(Tæppet ned.)

TREDJE HANDLING. ANDEN AFDELING.

[146] *I haven. Det er augustnat med maaneskin, stor himmel og blege stjerner. Paa en bænk under et af de gamle træer sidder Francesco sammensunken uden en bevægelse. Han stirrer ud i mørket og lytter. Om lidt rasler det, grenene bliver bøjet tilside, og om hjørnet af huset smutter Aino frem, bleg, skyndsom, i sin hvide morgenkjole, og haaret i en halv opløst fletning.*

Francesco *(rejser sig, tager sin hat af og bliver staaende paa en egen, højtidelig, ærbødig maade, som var det noget helligt, som traadte ham nær. Der er over ham en stille højhed, en sorgfuld forsagelse. Han ser paa hende stort, stille).*

Aino (*ser sig om ængstelig, løber hen og klynger sig ind til ham*).

Francesco, hvorfor sender du bud efter mig saadan – – saa sent!

(*trækker sig gysende sammen.*)

Jeg synes, her er saa uhyggeligt, det hvisker inde i mørket! ... Nej, nej, ikke naar du er her, det var bare Helle, som skræmte mig! ... Francesco, du er da vel ikke syg? At det skulde gaa saa med søndagen vor, du, hvordan er det med den manden, du var hos?

[147] Francesco.

Det var min gamle plejefar! Nu er han død, men jeg talte med ham og fik besked om alting tilsist – fik vide, hvorfor han vilde have mig boende i det huset der lige for –

Aino.

Men det vidste du jo før! Det var, for at vi kunde mødes, var det ikke?

(*trækker ham ned ved siden af sig paa bænken.*)

Francesco.

Han siger, det var, for at min lange længsel skulde blive stillet. Det er den ogsaa! Jeg har set min mor!

Aino (*aandeløs*).

Hvem, Francesco, hvem?

Francesco (*sagte*).

Spørg mig ikke?

(*rejser sig.*)

Nu gaar jeg, nu endelig har jeg faat rejsemød! Forstaar du, denne gang er det alvor!

(*knæler, bøjer sig ned over hendes haand.*)

Aino, kan du tilgive?

[148] Aino (*trækker ham hen i det fulde maanelys, stirrer paa ham med et skrig. Lægger sit hoved op til hans bryst*).

Francesco, hvordan er det, du ser ud? Du skjælver jo, og er hed! – – –

aarerne svulmer i din pande, du er syg, du skal sige mig, at du er syg!?

Francesco (*hans stemme er mild og rolig*).

Det kan godt hænde, der er lidt iverjen! Det er som blodet staar stille om hjertet, og i hjernen er der brand – om den kan slukkes, ved jeg ikke, men jeg har lyst til at skriige højt! Vær rolig, jeg gjør det jo ikke! For jeg har det ellers bra nu – – Vær stille, der er ingenting paafærde, du ser, hvor rolig jeg er. Jeg er kommet nærmere det, som skal komme bare!

(*med et tungt smil.*)

Det er med mig som med en, der er kommet for nær et af de store, drivende hjul! Det har grebet fat i en flig af hans kappe og han er fortabt! ... hvorledes vil du saa, at jeg skal undfly?

Aino (*dæmpet, indsmigrende, i stigende lidenskab.*)

Francesco! Det er det vilde vejr, som gaar over os igjen! Lad det fare forbi!

(*vemodig spøgende.*)

Hvad skal jeg jage det væk med? Mine hænder?

(*stryger over ham.*)

[149] Eller med min stemme? Min mund? ... Vi er nærmere det, som kommer, siger du! ... Det er solen, snart kommer solen! ... Francesco! Hvorfor lukker du ikke op for mig, jeg vil have min plads der inderst inde hos dig!

Francesco (*smiler*).

Du kan ikke!

(*tager hendes haand, kjærtegner den.*)

Gjør nu ingen ophævelser, saa ordner tingene sig af sig selv! Jeg kom herhen for at se dig siste gang! Om en time gaar skibet, jeg rejser med!

(*mildt.*)

Du forstaar nok, at denne gang er det alvor, ikke sandt?

Aino (*forvildet, i angst*).

Jeg hører ikke, hvad du siger Francesco! Jeg maa le af dig, for jeg hører ikke, hvad du siger! Du siger, du vil rejse med skibet, som gaar inat – – det er jo ikke sandt, for naar du bare er borte en liden stund, saa staar alting her og venter paa,

at du skal komme igjen! Saa da kan du jo ikke rejse bort da vel? Du er træt, da kunde ikke sove, det var derfor du kom!

(Klynger sig ind til ham.)

Jeg fik ikke vide, hvorfor du er oppe saadan midt paa natten – *Kunde* du ikke sove nu igjen?

[150] Francesco

Jo, jeg har sovet ogsaa. For da jeg kom hjem – efter dette ... og havde faat ordnet mig, blev jeg saa træt, at jeg sov ind, saa tungt, som jeg tænker mig de kan sove, som ingenting har at vaagne op til! ...

Jeg drømte ogsaa, syntes, jeg vandred omkring. Saa faldt min vej indom døden. Den stod ferdig til at fare ud. Jeg saa den for mig: sterk og skjøn, med sit dybe, stille blik. Hvor skal du hen, spurgte jeg: «Sjelene, som gaar under, skal jeg bære ind til hvilen!» Hvorfor gaar du da mig forbi, spurgte jeg den. Da smilte den til mig: «Jeg glemmer ingen! –»

Og jeg blev saa trøstefuld, at jeg vaagned.

Aino *(heftig)*.

Du drømte fejl! Den vej, vi gaar, den gaar ikke indom døden!

Francesco *(der kommer en haard, blank glans i hans øjne, hans stemme bliver underlig klar, hviskende)*.

Den vej, jeg gaar, er en vej, som vandres alene!

Den er trang: – der er bare plads for *en*!

(gjør sig løs fra hende.)

Kjære, undskyld, at jeg kom ind her nogengang ... at jeg har et hjerte, som er saa forhærdet og koldt og elendigt! ... Du faar undskylde mig alt! Naar jeg er væk, bliver det bedre!

[151] Aino *(stirrer ham ind i ansigtet, forfærdet)*.

Dit øje er ikke som før –

Francesco.

Jeg ser ingenting mer! Bare dig, som du staar og skinner mod mig i din hvide

dragt! ... det siste lysglimt! Snart ser jeg det ikke mer! Nu maa du gaa ind, er det ikke sent?

Aino.

Det ved jeg ikke! Bare at jeg er her hos dig, ingenting ved jeg andet! Der kommer saadan underlig angst over mig, jeg ser efter dig, men kan ikke finde dig! Francesco, hvor er du, jeg vil ind til dig!

Francesco.

Vær vis paa, du kan ikke! Siden ... vil du blive lykkelig, kjære!

Aino (*ler, halvt som i vildelse*).

Jo, jeg synes, du er en glemsom mand, som ikke kan huske, at mit hjerte og mit sind og alt mit blod, det er vendt til dig!

(sagte, indsmigrende.)

Du siger, du vil rejse med skibet inat, det er jo ikke sandt! For du er jo for mig hele verden, ingenting er mere som før! – – Nu er Jordan mig ^[152] hellig, nu som jeg ved, at *du* er her! ... Alt det, som længes og lider, det elsker jeg, fordi jeg ved, at *du* har lidt! – Francesco, er det ind i mørket du vil, da vil jeg være der hos dig! Ved du ikke, at du elsker mig?

(bønfaldende.)

Du elsker mig jo?

Francesco (*anstrengt, haardt*).

Du maa ikke tale saadan til mig! Jeg har glemt alt det! Du maa forstaa det tilsist!

Aino (*forvildet*).

Hvad vil du, jeg skal forstaa? At der skal komme en tid, da vi ikke mere kan være sammen? – – At dagene skal komme og gaa, uden at jeg ved, hvordan du har det? Kan du tænke dig det? Hvordan kan nogen tænke sig det?

Francesco (*stryger hendes haar*).

Du maa tage virkeligheden, som den er og tage imod, hvad du kan faa! Jeg

rejsjer om en time!

Aino.

Hvor hen?

[153] Francesco.

Et sted, hvor jeg er alene. Jeg kan ikke have nogen nær mig, ikke nogen, som bryr sig om mig!

Aino (*gysende.*)

Det kommer! Det sniger sig indover mig igjen, alt det tunge øde! – Nu slukkes lyset, nu som jeg ved, hvor det kan skinne! – – Aa, jeg vidste det kunde ikke vare, jeg vidste det! Francesco, hvorfor gaar du?

Francesco (*rolig.*)

Jeg gjør det, som er det bedste for dig. Nogle kan blive lykkelige, du kan, – naar jeg er borte!

Aino.

Jeg vidste jo, det kunde ikke vare! Du staar her ved min side, men du er alt gaat fra mig! Jeg hører dig fra det fjerne, og kan ikke naa dig! – Jeg kunde aldrig naa dig! Der staar noget tungt og skygger mellem os; ... Jeg kan ikke redde dig ad fra det!

Francesco (*smiler*)

Vilde du redde mig fra mig selv? Det kan ingen!

(*han tager hendes haand, stryger den kjærtegnende.*)

[154] Dig skylder jeg, at jeg var lykkelig et øjeblik! Det er meget! Nu skal du være glad over det, at du har givet mig saa meget! Jeg har hele tiden vidst, at det maatte forgaa som en drøm! Tilgiv, jeg havde ikke styrke til at vaagne før! –

Aino.

At jeg var lidt for dig et øjeblik! Skal jeg være glad for det?

(*fuld af angst.*)

Francesco, dersom du er lidt glad i mig, maa du ikke gaa!

Francesco (*tager sig til hodet. Tungt*)

Du ved ikke, hvad du ber om!

(*for første gang smertelig heftig.*)

Aa lad mig være! Jeg kjenner dine tanker over mig og dine øjne!

Aino.

Bliv hos mig! Gud er god, han vil hjelpe os!

Francesco.

Ja. Gud er god, han vil gjøre dig lykkelig! –

(*ler.*)

Men han har ogsaa givet mørkets magter vinger til at flagre omkring med! Og mig har han sendt et varsel, et lidet bud om, at nu bør jeg gaa! En ^[155] kold haand er lagt paa min skulder; jeg faar den ikke væk!

(*tager op sin hat, som ligger paa jorden.*)

Liden Aino, farvel!

Aino (*hviskende*).

Gaa ikke!

Francesco (*svarer ikke, ser bare paa hende*).

Aino (*hurtigt, angstfuldt*).

Nu ved jeg det, det er mig, som har været saa uforstandig, det er bare min skyld: Jeg har lagt saa meget i hvert ord, faat saa meget ud af alting, jeg skal ikke gjøre det mer! Det kan blive saadan, som det var før, vi behøver ikke at tale sammen, vi behøver ikke at kjende hinanden engang, jeg skal aldrig mere møde dig! Jo, det er sandt – bare du ikke vil gaa!

Francesco (*mildt, stille*).

Vær rolig! Du sagde jo selv, at det kunde ikke vare, farvel!

Aino (*med svag stemme*).

Tak, fordi jeg fik se dig –, fordi du kom og jeg fik se dig!

[156] Francesco.

Ja, ikke sandt? Jeg takker dig, Gud, at jeg fik se hende!

Aino (*Hendes hoved synker ned over hans arm*).

Jeg længes efter at fortages, og gaa under med dig!

Francesco (*mildt*).

Det maa du ikke! Der er noget, du skal gjøre for mig! Du, som staar dig saa godt med Gud, du skal bede ham, at han aabner for mig sin mørke dør, at jeg kan gaa ind der i den dybe, sorte stilhed!

Aino (*vildt, bønfoldende*)

Francesco!

Francesco (*ser fast paa hende*).

Og saa er der noget andet du skal gjøre for mig – Du har aldrig villet gjøre mig imod, vel? Og denne gang, den siste, lov at du vil gjøre, hvad jeg siger!

Aino.

Du ved jeg vil gjøre det, ... *alt* hvad du vil!

[157] Francesco (*mildt*).

Det var jo det jeg tænkte! Saa har du lovet mig det!

Aino (*angst*).

Hvad er det?

Francesco.

Ikke noget slemt! Naar jeg er gaat, kommer Inge hened. Jeg har bedt ham om det! Da skal du gaa hen og give ham din haand! Det er ikke noget slemt, bare give ham haanden! Han er din ven, han vil tage vare paa dig!

Aino (*sagte, bævende*).

Francesco! –

Francesco (*bøier sig ned og rører saavidt hendes læber*).

Gud signe dig!

Aino (*viger uvilkaarligt tilbage*).

Jeg fryser – jo, her blev saa koldt!

(Hun bliver staaende, han gaar hen mod haveporten.)

(Saa vender han om, kommer hurtig hen, tager hende heftig i sine arme og kysser hende.)

(Han gaar, ser sig ikke om. Aino iler efter ham, men han ser sig ikke om.)

[158] Aino.

Farvel!

Francesco (*han ser sig ikke om, letter kort paa hatten*.)

Farvel!

(hans stemme lyder ukjendelig.)

Aino (*bøier sig udover havegjerdet, ser efter ham, gaar forvildet omkring, synker ned og bliver liggende*).

Han gaar hen et sted og dør! ... Og jeg fik aldrig gjort ham noget godt! Han kommer ikke mere! Gud, lad mig ogsaa faa lov til at dø!!

(falder hen i graad.)

ANDET MØDE.

(Der bliver aabnet et vindu.)

Inge (*læner sig ud og siger sagte*).

Aino, jeg kommer ned til dig!

(Et øieblik efter kommer han.)

Aino (*reiser sig halvt op og stirrer paa ham, hun kjender ham ikke. Klagende*).

For jeg fik aldrig gjort ham noget godt!

Inge.

Aino, det er ikke bra for dig at være her nede! Er det ikke uhyggeligt, synes du

at være her alene?

[159] **Aino.** *(som før).*

Jo, for her er saa stille! – – Inge, her bliver saa fuldt af blod!

Inge *(løfter hende varsomt op og faar hende til at sætte sig paa bænken. Han støtter hende og stryger hende blidt over haaret).*

Aino *(som før).*

Jeg vidste det hele tiden, han sagde det selv, – at der var noget, han ikke kunde komme forbi! Men jeg vilde ikke tro det, jeg *kunde* ikke!!
(hulker stille.)

Inge *(som før).*

Og nu er han gaat!

Aino *(gjentager sanseløst hans ord):*

Og nu er han gaat!

Inge *(med stille inderlighed).*

Du *maa* glemme det, Aino! Han gjorde dig bare ondt!

[160] **Aino.** *(hvisker med brudt stemme).*

Bare godt!

(ser en stund fremfor sig, slaar hænderne sammen over sit ho'de kaster sig ned.)

Inge *(mildt).*

Aino, du *maa* glemme det! Du har været ude i for haardt et veir, husker du den gamle visen vor:

Hvasse vind, tjørnen stind har dig saaret,
de har revet din kaabe itu – –

Aino *(gjentager som før sanseløst hans ord).*

De har revet min kaabe itu!

(heftig, rejser sig.)

Du skal gaa Inge, jeg vil være alene her!

Inge (*inderligt*).

Men der er bud efter dig fra livet, det som du elsker! – Det kalder dig ind fra de vildsomme veie! ... Skulde det ikke være godt for dig nu at komme i hus? End om der var et hjem, som vented paa at blive bygget op af dig? Aino, husker du, hvad der staar i den gamle visen:

For din fod, ved hvert fjed vil jeg sprede
hver en blomst, hvert et duftende blad.
Hver en fugl fra sit skjul vil jeg kalde,
de skal kvæde og kvidre dig glad!
[161] De vil blomstre i ly
de vil svæve i sky,
de vil faa al din angst til at fly!

(Man hører musik drage forbi ude paa gaden. Det er et lidet orchester, der spiller miseréren af Troubadouren.)

Inge (*beroligende*).

Det er italienerne bare! De reiser med skibet, som gaar inat!

Aino.

Nei, det er mørket, – det kommer! Jeg vil ind der og dø! Inge, sig ikke noget til mig, jeg er saa træt! Nu kommer det, det kommer over mig!

(kaster sig ned og gjemmer for sit ansigt.) (Musikken lyder sterkere, idet den kommer nærmere. Den drager forbi.)

Inge (*gjentager som før*).

Det er bare italienerne, Aino! De reiser med skibet, som gaar nu!

(Musikken fjerner sig.)

Aino (*farer op igjen*).

Skibet, som gaar om en time! Det som gaar der hen, hvor der ingenting er, ingen lyd af et menneske, [162] som elsker en! – – Jeg vil med, jeg vil hen der! Jeg vil ind i mørket og dø!

(bønfaldende.)

Inge, hjælp mig at komme derhen!

Inge *(fast).*

Mørket kan ikke bruge dig, Aino, du lever!

Aino.

Lever? Jeg!

(kjæmper for at fatte sig, samler sig med anstrængelse sammen, stryger haaret, som er faldt helt ned om hende, tilbage.) (Ligesom opvaagnende, smertefuldt.)

Nei, nei ikke saa! Det er nok ikke saa, jeg har lovet det – ikke saadan jeg loved det!

(synker igjen ned paa bænken.)

(Solopgangen er nær. De fjerne aaser er blevet røde.)

Aino *(farer igjen op, griber sig forvildet om hodet).*

Hvorfor kan her ikke være mørkt?

Inge *(støtter hende varligt).*

Kom herhen og se! Snart kommer solen! Den kommer med en ny dag til os!

[163] Aino *(ledende efter ordene i sin hukommelse).*

En ny jordens dag! Saa mødefuld at glæden slukkes deraf! – – – Inge, kan du høre det? Merker du bruset fra den store sorgens sjø? Er det sandt, jeg ikke kan høre nogen le?

(I smerte. Strækker armene over sit hode.) (Kjæmper for at samle sine Tanker, taler langsomt, famlende.)

Ind til den tunge dag alligevel? Lide med de andre som gaar der – – stride?

Inge *(blidt).*

Aino, nu vil vi se paa solen!

(Tager hendes haand og fører hende op mod havegjerdet, hvor der er udsigt over den østlige pragtfulde himmel.)

(Solen bryder frem. De staar helt omgydt af det røde solskjær.)

(Tæppet ned.)

Alvilde Prydzs *Aino* er lastet ned gratis fra bokselskap.no